

ELŐFIZETÉS

NYELVEN:

Egy évre 24 hónap.
Egy hónap 2 hónap.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 hónap.
Egy hónap 2 k. 20 f.

HIRDVTÉSEK:

4-laszból petil sor egyszer 20 fillér,
minden következőké 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vessetek palotájában.
TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézervény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, november 17.

Elvágjuk a szerbek Szandzsákba vivő útját.

(Görznél visszavert olasz támadások.)

Budapest, november 16. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszintér:

Nincsen ujság.

Olasz hadszintér:

A doberdoi fensik északi szakasza tegnap is legmaturább harcok színhelye volt. Monte san Michele körüli hadállásokért mindkét oldalon éjjel-nappal folyik a harc. El hegy északi lejtőjén az olaszok ismételten behatoltak harc vonalainkba, de az esti órákban sikerült az ellenséget csaknem teljesen elűzni. A San-Martina szakaszon is folytak még közel harcok. A görzi hídfő előtt az ellenségnek egy a Podgora magaslát ellen intézett támadását visszavertük.

Délkeleti hadszintér:

Gorazde mellett, a montenegrói határon osztrák-magyar csapatok előrehalad. Osztrák-magyar csapatok elérték Uvaso vidékét, a Cigota-Planinát és Ajawor magaslátokat. Kövess tábornok egy német hadosztalpa a Kraljevoból Nowibazárba vezető ut mindkét oldalán előnyomulva, birtokába vette Ucot. Az odább keletre előnyomuló osztrák-magyar csapatok Babicanál áthaladtak a raskakursumija-i uton és rohammal elfoglalták a Luoak hegyen (Babicától keletre) levő szerb elszáncolt állásokat. Ott a védőcsapatokat (három tisztet és százötven főt) legényeséget egy gépfegyverrel) elfogtuk. Német és bolgár hadosztályok észak és kelet felől Kursumliához több utvonalon közelednek. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Erélyesen üldözik a német csapatok a szerbeket.

Berlin, november 16. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér:

A franciák háromszor is megkísérelték, hogy a november 15-én Ecu-rietől északkeletre tőlük elvett árkot ismét visszafoglalják. Valamennyi kísérletük meghiúsult. Az arcvonal többi részén, a különböző szakaszokon folyt tüzérségi és akna-harcokon kívül, lényeges esemény nem történt. Ellen-séges tüzérség több ízben lőtte Lens-t. Az október huszoneketedikétől novem-ber tizenkettedikéig terjedő időközben a lakosság közül 88 halott és 55 sebesült esett a lövés áldozatául. Katonai kárt nem okozott.

Keleti hadszintér:

A helyzet az egész arcvonalon változatlan.

Balkán hadszintér:

Az üldözés erőteljesen halad előre. Tegnap több, mint egyezer szerbet fogtunk el. Két gépfegyvert és három ágyut zsákmányoltunk. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Adakozzunk Aradfalvára!

(Kibocsátotta a bizottság a gyűjtőlevelet.)
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 16

Vajon szükség van-e arra, hogy kérelmet intézzon az Aradfalvára gyűjtő bizottság Arad város közönségéhez? Kell-e még valakit felvilágosítani a felől, hogy mivel tartozik az elpusztult Kárpáti falvak lakóinak? Ma megkezdődött a gyűjtőlevelek szétküldése és az élén olvasható meleg, lélekből fakadó, zengő szavú felhívás bizonyára eljut a legritettebb, a legnemesebb érzelmeket takaró fodorba minden léleknek és szívnek, visszhangot kelt ott és adakozásra készlet. Nem kötséges, hogy mindenki magánsági kötelességét és szociális kötelességét az alábbi felhívás minden igéje:

Adakozzunk Aradfalvára!

Kérem Arad szab. kir. város közönségéhez. A világháború okozta szenvedések és pusztítások hájánk északi vármegyéit közvetlenül sújtották. Községek és egyesek évtizedeken át kifejtett munkájánk összes eredménye veszték el. Az oroszok által felégetett, elpusztított kárpátmenti községek újjáépítése nemcsak az államhatalomnak, hanem Magyarország egész társadalmának is elengedhetetlen szent kötelessége.

Fajszerefettünk és emberi érzésünk arra kell, hogy indítson mindannyiunkat, akiket az ellenség pusztító kegyetlenségei közvetlenül nem érintettek, — hogy a hazáért és miértünk szenvedett, földöntutókká lett testvéreink nyomorúságát és fájdalmát megunkékvá tegyük. Ez a meggyőződés és kötelesség-érzet vezet bennünket, amikor Arad sz. kir. város közönségét arra kériük, hogy az északi vármegye lakosainak nagy veszteségét adománvaival némileg pótolni sziveskedjék.

Szép és városunk régi, jó hírnevéhez méltó cselekedet lesz, ha Arad polgárai a kárpátmenti elpusztított községek egyikét „Aradfalva” néven felépítik.

Ezen nemes, bazafias és emberbaráti feladat megoldásához kérjük Arad város egész közönségének meleg szeretetét és áldozatkész-ségét.

Aradfalva létesítéséhez járuljanak hozzá városunk gazdagjai és szegényei, nagyjai és kicsinyei erejükhöz mérten mindannyian szeretettel!

Akik Aradfalva felépítéséhez legalább 600 koronával vagy ennél nagyobb összegben járulnak hozzá: a létesítendő faluban egy-egy ház az ő nevükről fogunk elnevezni.

Építsük fel „Aradfalvát”!

Arad, 1915. november 10.

Varjassy Lajos s. k., Kovács Vince s. k.,
polgármester. a gyűjtő-biz. elnöke.

Müller Lajos dr. s. k.,
törvh. biz. tag.

A gyűjtő-bizottság tagjai: Adler Andor, Avarffy Ferenc, Bing János, Bing Hugó, Berá Titusz, Ozirák Márton, Domány József, Demian Aurél dr. Deutsch Károly, Fábry Sándor dr., Fényes Dezső, Faragó Rezső, Goldschmidt Sándor, Gutziahr Mihály, Hady Antal, Heinrich Sándor, Hegyi Albert, Hoffmann Antal, Hehs Sándor.

Hebs Vilmos, Kneffel Lajos, Kosztka Emil, Kí-
lényi János, Leopold Zsigmond, Maresch Gyula,
Mandl Vilmos dr., Natlland Bernát, ifj. Neuman
Adolf báró, Neuman Dániel báró, Nachtnébel
Ödön, Nemes Zsigmond dr., Nagy Sándor dr.,
Ottenberg Tivadar, Parecz Béla dr., Pálmai Lajos
dr., Priegl István dr., Reinhart Gyula, Rozsnyai
József dr., Raicu Sebő, Ring Géza, Szabó Albert,
Sugár Jenő dr., Steigerwald Alajos, Stauber Jó-
sef, Szathmáry János, Tagányi Sándor dr., Var-
jessy Árpád, Vizer Lajos, Visy Ferenc, Weissen-
burger Nándor, Zerkovits Rezső, Zabor Andor.

A gyűjtőv tulajdonosait megkérjük, hogy a
gyűjtés eredménye érdekében, fáradságot nem
sajnálva, minden lehető megtenni és az adako-
zók neveit a bafolyt adományokat — a hírla-
pokban leendő közzététel céljából minden héten
pénteken délelőtt a polgármesteri hivatalba be-
küldeni sziveskedjenek.

A gyűjtővet holnaptól kezdve Kovács
Vince kultúrtaácsnok személyesen adja át az
iskolákban, az egy sültek és pénztárazetek,
vállalatok vezetőinél és széleskörű agitációra,
adakozásra kéri fel.

Megfelekednek az aradi asszonyok hőseikről?

— Szomorú beszélgetés a fedezékben. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Eszaki harctér, november 16.

— Új le bajtárs. Látom fáradt vagy. Az
éjszaka mostanában csendes erre felé: elbe-
szelgetünk hajnalig, közben te kipihened a
huszonkét kilométer fáradságát és megismered
az itteni helyzetet. En pedig meghallgatom,
hogymit csinálnak odahaza, kik haltak meg,
kik lettek boldogok, kik felmentek el a harc-
téren küzdőket.

Akinek ezeket mondtam, most jött hazul-
ról. Szürke ruhája poros volt, arcán a hosszú
eva'ociás fáradságának fásultsága ült, szemei
bágyadtan tekintettek ki az erdő sötétjébe és
az oroszok robbanó golyóinak ritka csattaná-
sára ijedten rejtettek meg. Most jár először a
pusztulás mezején.

Olyan, mint egy összetört, kimerült vándor,
aki évek óta rója az országot, de még
nem tudja, nem is sejteti, mikor ér véget e
végtelennek látszó kóborlás.

— Gyujts rá cimbor. Nagyon jó német
szivar. Amint látod, a jósvivü germán gyá-
ros direkt a tiszték részére gyártja. Ezt bizo-
nyítja a doboz fekete téher vörös szalagja, a
melyen „Den Deutschen Offizieren” felírás
olvasható. De bizonyítja azt is, hogy nagyon jó.
Tudomillik nálunk közismert tény volt mindig a
német szivarok rosszasága. De ezt a harctéren
küzdő tiszték részére gyártotta a gyáros, tehát
a legjobb, legzamatosabb és legszebb dohány-
leveleket használta fel.

A poros, összetört mosolygva nyult a
szivardobozhoz.

— Ha megengedi, választok. Nem azért,
mintha önző volnék, hanem, mert odahaza a
trafikban, a kávéházban úgy szoktam. És ki
tudja, lesz-e alkalmam még egyszer tele doboz
szivarban turkálni.

Aztán rágyújtott. A gertya lángját szivta
rá a német szivar vaskos végére. A gyufa ritka
szerszám itt, spórolni kell vele.

A kora ósz bántó hidege gyors és sikeres
rohamot intézett az ajtó nyílásán függő orosz
sátorponyva ellen. Bejutott a dekkundba. Meg-
vicogtak a fogaink és jobban összehúztuk a
feltűrt gallérköpenyegét.

— Hideg van — szól ő. A szám is hideg:
kielűdt a szivarom.

Felköltöttem a legényemet és teát főzöttem.
Mikor a félliteres nagyságu aluminium
poharak (amelyek nagyon hasonlítanak a régi
magyar kupához) megteltek teával és főleg
rummal, a nedves hideg visszavonult az erdő
sötétjébe.

En kezdtem:

— A múltkor nagyon megvertük az orosz-
t. Különösen a mi zászlóaljunk páholta őket
nagy sikerrel olyannyira, hogy a parancsno-
kunk a H. őrnagy ur vaskoronát kap érte, az
összes tisztet pedig kitüntetésre ajánlották.
Nagyon szép volt. Kilenc kilométer tettünk
meg futólépésben — előre. Enekeltünk, kiabál-
tunk és nagyokat nevtünk. Kocagtuk a meg-
rémült loglyok százait, amint térd uállva vár-
ták a halált és kaptak helyette — kenyeret,
meleg ételt. Azért voltak megrémülve —
így mondták el — mert tudták, hogy honvé-
dek vagyunk, a honvédek pedig nyersen meg-
essik az orosz. Ezt a megtisztelő hírnevet az
orosz tiszt urak parancsolják a bánatos, nyu-
godt szemű muzsikusok közülatába.

Kinn gyors egymásutánban csattan vagy
harminc robbanó golyó. O kérdőleg néz rám.

— Semmi. A cserkesz őrszemek — min-
dig cserkeszt tesznek őrszemnek — észrevet-
ték a tea vizét forraló tüzet. Mindig leadnak
ilyenkor egy pár lövést a világosság felé —
persze robbanó golyóval.

— Szóval mentünk, mentünk előre. A nap
melegen sütött és szomjuság gyötört minden
embert. Úgy futás közben itt-ek egy-két korty
hideg feketét, ami nagyon jó szomjcsillapító.
En kakaót vittem magammal oda is... Már
alkonyodott mikor megálltunk és pihenni le-
hettett. De fáradságot senki sem érzett. Ugrál-
tunk, dololtunk. Hogyne! Hiszen győztünk.

— Éjszaka aztán esni kezdett az eső. Fel-
ázott alattunk a föld és az erdő lombjairól
csak úgy esurgott a víz. Alig aludtunk vala-
mit, de másnap hét támadást vertünk vissza.
Szegények mindenáron visszavarták foglalni a
tegnapi állásukat, de hát nem sikerült. Erről
nem ők tehetőek, hanem a mi 64 darab ágyunk,
amely egész nap ontotta a gránátokat. Az itt
hagyott hullákat még most is minden éjszaka
temetik az utászok.

— Azóta „csend” van. Esténként áthallik
hozzánk az orosz gramofonok és a különös
hangú flóták zagyva hangvegyülete és ilyen-
kor rázendítenek a mi bakáink is. Nem azo-
kat a sorány szövegű dalokat éneklék, amelve-
ket Molnár Ferenc „összegyűjtő”, hanem
igazán szép, igazán magyar, áltódi nótákat,
telve vágyódással, szerelimmal és őszinte
poézissal.

— A nappal becsapódó gránátoktól ne
félj. Azokat pont az állásba ekariék küldeni
és éppen azért pont nem oda esnek, hanem
elője vagy a háta mögő.

— Ez itt a helyzet. Most. Hogy hol-
nap mi lesz, azt persze senki sem tudja. Most
pedig beszélj te valmit. Mi van, hogy van
odahaza?

Ő fáradtan, még jobban elszomorodva
beszélt:

— Odahaza? ... Odahaza jól van min-
den... Odahaza már nincs is háború. Csak
— hogy drága minden — mutatja, hogy va-
tami történik. Sokan el is felejtették a hábo-
rut Azokról, akik itt vannak a lövészárokbán
nem is beszélnek. Legelőjebb a hozzátartozói,
a rokonai. A barátok új barátokat találtak,
akikkel éppen úgy beszélgetnek, sőtálóak, mintha
a régi volna. Kicsit furcsa ez. Nekem azért
fáj, azért esett rosszul otthagyni őket, mert
tudom, látom, hogy — ha életben maradok is
— elfelejtenek és nekem utóbb meg kell hódí-
tani őket, hogy barátaim legyenek. Mert én
nagyon szeretem őket. Még azt is megtudnám
nekik bocsátani, hogy — sokszor nem illő mó-
don — kibújtak a „kötelesség” teljesítése alól.
Megtudom bocsátani, hogy ők valósággal hab-
zsolják az örömök édes habarékát, hogy elud-
varolják ideáljainkat, bálúnek a mi, otthagytak
helyeinkre és hogy nekik csak folytatni kell
azt a sokféle mindent, amit mi megkezdünk.
Mindezt me tudom bocsátani nekik, de azért
nagyon haragszom rájuk, hogy elfelejteni tud-
ják azokat, akik a csalátereken vannak és
hogy — nincsenek megelégedv. Tele van az
aikk panaszszal: reggel a „félbarna, szürke
habbal”-t, az ebéd utáni feketét, vagy az éj-
szakai pezsgős poharakat fogyasztva, törve.

— Nem mindenki. Csak úgy a kilencven
percent. A többi — az öregebbje — sokszor
keserűnek érzi a kávéját, pedig hat kockával

hozza nekik a Miska. (Kettőt ugyan eltesznek
a kis okos kutyának, de mégis nagyon meg-
édesíti a kis pohár kapucinert.) Ok szorgalma-
san írják a rózsaszínű lapokat és nagy gond-
dal rajzolják rá a tábori posta számát, nehogy vé-
letlenül eltévedjen. Ok kedvesek, lelkesülők és
aggódók. A fiatalok ma Blahánét ünneplik,
holnap pedig Retek Arabellának tapsol-
nak őszinte elszaditással. Tegnap könyes
szeremmel vettek tőlem bucsút, ma már egy új
jóbarátot ölnek köbükre. Ez egy kicsit rossz-
szul esik... És hogy törekednek, hogy sietnek
elfoglalni az üresen hagyott helyeket!... Ez
nem szép, de különösen nem szép azoktól,
akik engedik, akik elfogadják ezeket a tola-
kodókat...

A szivarunk is, a teánk is elfogyott. Új-
ból rágyújtottunk és most ismét beszéltünk a
hideg, előkerültek a kis lapos rumos üvegek.

— Szóval úgy vannak odahaza a háboru-
val, mint mi a rummal. Előinté egy-két korty
előg volt, most már úgy isszuk, mint a vizet.
Magszoktuk.

— Igen — bólintott rá ő. — Magszokták,
nagyon magszokták a háborút és egyszersmint
elfelejtették a háborúról sok mindent.

— No és a leányok, az édes, illatos hajú
mosolygós leányok? És a szerelmes asszonyok?
— kérdeztem reménykedő hangon?

— Oh! a leányok — felelte most is éde-
sek, illatos hajúak és mosolygósak. Csupán
abban van némi eltérés, hogy most mások
érik az édességüket, a hajuk illatát és má-
sokra mosolyognak. Az asszonyok is szerel-
mesek, csak hogy azokba, akiket eddig ki nem
állhattak. De, édes istenem nekik van igazuk,
mert ha szomorkodnak, ha erősen visszavárnak,
visszaimádkoznak valakit, a többség kineveti,
sőt ki is gúnyolja őket. Már pedig ez nem
a legkellemesebb. Meggyőződésem azonban,
hogy csak addig tart ez az „elhidegülés”, a
míg vissza nem térünk. Akkor újdonság lesz a
harctérről hazajött. Szeretnél, délelgetni fog-
ják őket, amíg — meg nem anják.

Mindig az a kedves, szép és becsélt, aki
és ami új. A ma emberei (férfiak és nők)
könyven és gyorsan felejtenek, az idegen, me-
rőben ellentétes hatásokat jármát ellenkezés nél-
kül engedik a nyakukba akasztani, mert szinte
szégyenletesnek tartják, hogy — tekintet nél-
kül a körülményekre — egy érzés, vagy
hangulat tovább uralkodjon felettük, mint a
másik...

A sátorponyva vékony nyílásán beugrott
az első szürke szár.

— Feküdjünk le bajtárs. Itt van a hajnal,
még a rumunk is elfogyott. És aludni jó itt.
Alom nélküli álmot aludni.

— Oh! nekem még ma, talán egy hét
mulva is lesznek álmaim. Azokról, akiknek a
hajuk illatát mások érik, akik másokra moso-
lyognak. Barátom, a lelkeket megtizedelte a
kor, a szívek millióiból pedig kisajtolta azt a
kevés puhaságot is, a mi még megmaradt
bennük a régi, régi örökségből...

Ezt már félálamban mondta.

Mikor elaludt, arcán ott maradtak a fá-
dalmas, lemondó vonások. Mintha még egyszer,
még számtalanszor ismételn akarná:

— A lelkeket megtizedelte a kor...

Hilf László.

Katona-ügyvédek a polgári bíróságok
előtt. A háború folyamata alatt mindennapi
eset volt, hogy a fegyveres szolgálatra bevo-
nult ügyvédek egvenruhában jelentek meg a
polgári bíróságok előtt. A hadügyminiszter és
hozávaló miniszter most rendelet útján tiltó-
tatták el az aktív katonai szolgálatot teljesítő
ügyvédeket és ügyvédelőket attól, hogy a
polgári bíróságok előtt uniformisban jelenjenek
meg. Ez a tilalom nemcsak azokra az ügyvé-
dekre és ügyvédelőkre vonatkozik, akik
tiszti rangban vannak, hanem a legénységi
állományban lévőkre is.

Jegyezzük
a harmadik hadikölcsönre!

Nincs már visszavonulási útja a szerb seregnek.

(Katonai szakértők várják a katasztrófát. — Be van kerítve a királygyilkosok serege.)

— Távirati tudósítás. —

London—Athén, nov. 16.

Körülzárjuk a szerb hadsereget.

Páris. A Matin katonai szakértője szerint a szerbek helyzete kilátástalanná vált. Visszavonulását úgyis el kell várni, amiért is a legsúlyosabb eseményekre kell elkészülni.

Budapest. A Pester Lloyd tudósítója táviratozza Szófiából: Eddig nyílt kérdés volt, hogy a szerbeknek sikerül-e Montenegróba visszavonulniuk, vagy hogy körülzárják őket. A mostani helyzet az utóbbira enged következtetni.

Elfoglalták a bolgárok a francia hadállásokat.

Budapest. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Pancevo Dorev budapesti bolgár főkonzul a következő táviratot kapta Radoszlavow bolgár miniszterelnöktől:

Hivatalos harotéri jelentés november 14-én:

A harotéri műveletek során négy az ötszesez frontokon kedvezően alakultak. Prokuplje közelében csapatunk 480 láda tűzszeréget, 220 láda gyalogsági lőszeret és 12 kocsi különféle hadiszert, továbbá 16 pontot és más hadszerszert léteztetett.

A Karaszu nyugati partján Velez-tó felé ellentámadásunk a franciákat teljesen visszavetette a folyó keleti partjára. Csapatunk ellenállhatatlan bátorsággal véghezvitt támadásait a Sumi Marica hangjai mellett, rohammal elfoglalták a franciáknak hatalmasan megerősített állásait. Radoszlavow.

Slettetjük a balkáni háború befejeztét.

Milánó. A Corriere della Sera pétervári tudósítója jelenti: A pétervári szerb követ felhatalmazta kormányát, hogy a szerb különbékéről szóló híreket energikusan cáfolja. Szerbia hűséges marad ígéretéhez és harcolni fog, nehéz és kritikus helyzete dacára.

Egy pétervári diplomatától úgy értesült az olasz lap tudósítója, hogy Németország és Ausztria-Magyarország jelentékeny erősítéseket küldött a Balkánra, hogy Szerbiát minél előbb leborjassa. A munició- és fegyverszállítás szüntelenül folyik Bulgária és Törökország felé. Ha az entente nem siet, akkor nemcsak a szerbek, de a szövetségesek csapatai is végső veszedelmbe kerülnek. Az orosz diplomáciai körökben szállongó hírek szerint a Szaloniki-ben partraszállított expedíciós hadsereg száza ezer főből áll.

Olaszország nem segíti a szerbeket.

Az olasz kormány köréből kiszivárgott hírek szerint Olaszországnak elvi kifogása tulajdonképpen nincsen az ellen, hogy csapatokat küldjön a Balkánra, de belátható időn belül azonban nem lehet szó balkáni expedícióról, mert Olaszország minden erejét a monarchia ellen kénytelen koncentrálni.

Amsterdam. Megbízható forrás szerint Cadorna kijelentette, hogy ha Olaszország eddigi frontjáról

csapatokat vonna el, lemondana a főparancsnokságról.

Elsülyesztett angol gőzös.

Lyon. Az itteni lapok jelentik Krétából, hogy november 12-ikén a Lasidhion-gőzös a Macallester angol gőzös huszonkét főnyi legénységével Krétába érkezett. A Macallestert német tengeralattjáró elsülyesztette. A legénység további negyvenöt emberének nyoma veszett. A megmentett matrózok elmondották, hogy ugyanaz a német tengeralattjáró, amely a Macallestert elsülyesztette, ugyanazon a napon két más gőzöst is a tenger fenekére küldött.

A görög hadsereg nem szerel le.

Szaloniki. Az Etnos jelenti: Konstantin király nem fogadta el a minisztertanács javaslatát a demobilizációra vonatkozólag. A Venizelosz párt szerdára ezért értekezletet hívott össze. Venizelosznak az az álláspontja, hogy a kormánynak le kell mondania. Ha a demobilizálás el nem rendelése dacára megejtik a választást, Venizelosz nem vesz részt a választásban és ez esetben mozgalmat kezd az országban, amelynek vége beláthatatlan következményekre vezethet. A helyzet a legsúlyosabb, mit valaha a királyság átélt.

Berlin. A Daily Telegraph szerint a francia kormány el van tökévelve, hogy a görög király habozását tovább nem tűri és a legerélyesebb módon kényszeríti, hogy ösztönt színt valljon.

Megvesztegetett bolgár előkelőségek.

Szotia. A nagy vesztegetési ügyben megállapították, hogy a vesztegetéseket Fitzawie angol követségi titkár és Deoasser francia kereskedelmi kiküldött eszközözték. A bolgárok közül megvesztegettek Jonow Jordant egy millió lei-vel, Kriwasikowot ötszázezer, Kostowor száz ezer, Juktort negyyszáz ezer lei-vel, valamint még tizenhat embert, akik összesen nyolc millió lei-t kaptak. A megvesztegetettek nagyrészt politikai személyek, akik élelmisszer vásárlás ürügye miatt kapták a pénzt. A hadbiroság itélkezik felettük.

Csökkenik az entente aranya. Az utóbbi hetekben az angol és orosz bank aranykészlete egyre csökkenő irányzatot mutat. Szeptember elején az angol jegybanknak még 685 millió font volt az aranyállománya, a legutolsó kimutatás szerint pedig már csak 565 millió. Ezerint két hónap alatt az aranyállomány tizenkét millióval, vagyis körülbelül husz százalékkal csökkent. A bank tartalékai most már az obligó huszonkilenc százalékát fedezik csak, ami rendkívül kedvezőtlen fényt vet az angol pénzpiacra. Emellett a bank tőkéje is rendkívül igénybe van véve, úgy, hogy az a váltóállomány, amelyet a jegybank forgat, majdnem eléri a százmillió fontot. Az orosz jegy-

bank eddig pótolni tudta aranykészletét, miután a szibériai aranybányákból meglehetősen nagy készletek érkeztek, most azonban hivatalosan közölték, hogy az angol bank négy-százmillió aranyat vesz át az orosz jegybanktól azoknak az előlegeknek a fedezetéül, a melyeket Oroszország az angol piacon felvett. Ez a körülmény rendkívül káros hatással van az orosz jegybank státuszára, miután az aranyállomány körülbelül ezerkétszáz millió rubelre fog esőkkenni és a papírpénzforgalom folytonos emelkedése következtében a fedezet egyre esékélyebb lesz és alig fogja meghaladni az 1200 milliót.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Berlin. A Wolff-ügynökség illetékes helyéről úgy értesül, hogy a korfui Achilleon egy részének elpusztításáról szóló hírek alantalanok.

Konstantinápoly. Bagdadi jelentés szerint a beduinok lelőttek egy angol aeroplánt. A bentlőket ellozták. A repülőgépet kijavítás után tovább lehet használni.

Róma. Krétai jelentések szerint a Bosznia gőzös valamennyi utasa és legénysége partot ért.

London. A Times jelenti az angol főhadiszállásról: A németek igen bator repülőknél bizonyítottak, ezt embereink is elismerik. A német repülőktisztjeink általános ítélete szerint...sportszellemet áruinak el. Az ellenséges repülőosztagok között lovagias szellem uralkodik. Amelyet másutt a német hadsereg egyes tegyvernemeinek elitelendő magatartása számos kiutott. Ha egyik hadsereg valamelyik repülőgépet leküzdik, akkor ellentete mindjárt jelenti, hogy mi történt a bentlőkkel.

Erkezett reggel 3 órakor.

London. Churchill, a lemondott tengerészeti miniszter, az alsóházban tartott beszédeben kitérte, hogy a Dardanella-akciót kellőleg meggondolták, angol, francia katonai szakértők helyeselték a terveket. Hangoztatta tovább, hogy Nemország leveréséhez nem szükséges sem az egész német front visszaszorítása, sem áttörése. Nemországot jobban leverhetik a háború második, harmadik éveben, mintha az elsőben bevonultak volna Berlinbe. Nemország ereje csökkent, a szövetségesek a franciák és oroszok önteláldozása következtében viszonylagosan emelkedett. Elterkezett az idő a tartalék merítésbe dobására. Nemország piáratnyi sikereinek katonai csomogása hipnotizálta Bulgáriát. A bolgárok nem értették meg, hogy az ósido kió hatalmas Anglia összegyűjtve minden erejét, leküzdhetetlen makacssággal, kiromdhatatlan szenvedések arán mindaddig küzd, míg kedvező befejezéshez jut.

Szentpétervár. A Pétervári Távirati Iroda jelenti Teheránból: A perzsa miniszterelnök kijelentette a kozák dandárparancsnoknak, hogy a saha a miniszterek kíséretében ma elhagyja a várost. Teherán már tizen-négy napja áll a kozákdandár védelme alatt. A rendőrség és csendőrség is előkészületet tesz a város elhagyására.

Osztrák-magyar tisztek ellenséges tisztek társaságában.

(Szándékosan késik az entente a szerbek segítségével.)

Tévérti tudósítás.

Lugano, november 16.

Arnoldo Fraccaroli, a *Corriere della Sera* Szalonikibe kiküldött tudósítója — aki a világháború első hónapjaiban az osztrák-magyar sajtózálláson képviselte a milánói lapot — a következő érdekes táviratot küldi lapjának a szalonikii zavaros állapotokról:

A város tele van természetesen uniformisokkal, mindenféle színi és fajtája uniformisokkal. De csak annyiban egyeznek meg a beltoldi csapatok a külföldiekkel, hogy azok is, ezek is uniformist viselnek. A görög katonáknak parancsuk van, hogy az idegen tiszteknek tisztelegjenek, de a görög és francia-angol tisztek nem köszöntik egymást. A legtöbbet a francia tisztek köszöntgetnek, ellenben az angolok soha. A kikötőt az idegen hadihajók elzárták és még görög hajó is csak az ő kíséretükben keresheti azt fel.

A kihajózás, amely október 5-én kezdődött, nvole napig gyorsan folyt. Venizelos bukása után tempóban. Most már nem is hajóztak ki annyi csapatot, úgy, hogy a partraszállt seregek számát általában nagyon tulbecsülik.

Sarail tábornok vezérkarával egy kis palotában lakik a városban s ha kilovagol, állandóan hat hatalmas kuraszir kíséri. Mahon tábornok is a városban lakik, míg a tisztek részben a környező halmokon levő sáortáborban, részben szállodákban, ahol legnagyobb részét az éttermeket és folyósókat is hálóhelyeknek rendezték be. De Szaloniki ezenkívül tele van görög tisztekkel és katonasággal is, egész hadtestek állanak a városban. Makedoniában állítólag kétszáz ezer görög áll s az

most a legégetőbb kérdés, bizonyos esetben mit fognak ezek tenni?

Szalonikiben most vagy egy tucat újság jelenik meg, négy görög, négy francia, három spanyol a spanyol zsidók számára és egy angol. Érzelmek különbözőek, a város rokonszenve azonban meglehetősen osztatlanul a központi hatalmak mellett van. A kétszáz ezer lakos közül a 70,000 zsidó már csak az Oroszország elleni gyűlölet miatt is németbarát, a mohamedánok Törökország mellett vannak, a görögök ingadozók, de legnagyobb részét még is a szövetségesek elleni érzelmekkel vannak tele s barátsággal viseltetnek Ausztria-Magyarország és Németország iránt.

A különös azonban, hogy itt, s az egész földkerékségen csakis itt, ellenséges országok lakosai békésen élnek együtt a mobilizált ellenséges seregek közt. Mikor a partraszállások megkezdődtek, a konzulok azt tanácsolták az osztrákoknak és németeknek, hogy utazzanak haza. De a partraszállt csapatok őrizkedtek ellenséges magatartástól s most német, osztrák és bolgár polgárok nyugodtan sétálnak francia és angol patulok közt, ami sehol másutt a világon meg nem történhetnék. De nemcsak polgárok, Athénből német, osztrák-magyar és bolgár tisztek is érkeznek s ezeket görög bajtársaik különösen nagy szeretettel fogadják s nézik a semleges Szalonikiban, hogy — amint Fraccaroli mondja — milyen lélektelen unalommal organizálják s viszik keresztül a szövetségesek balkáni akciójukat.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: „Palika”, másodszer.
Csütörtök: „Déliab uca 7.”
Péntek: „Tiszavirág” operett.
Szombat: „Bob herceg” operette, repris először.

Palika.

(Bemutató az aradi Nemzeti Színházban.)

Egy tizennyolc éves fiu élete és halála — kibrándulás mindenből, ami a matura előtt szép és nemes volt, megundorodás mindentől, ami az élet, az iskola szép tanait pár perc alatt lerontja, megcáfolja a való, nem tudja túlélni ideáljainak bukását, rettenetes csalódását. Ez Palika tragédiája, egy fiatal magyar írótól megírva, egy esomó élet a színpadon, a csunyábbik világból, Zólai regényírói tehetséggel megírt dráma, kevesebb drámáiról rutinnal.

Gábor Andor, a kabarék vig mókáinak mestere, első színpadi művével a soha sem unalmas, kimeríthetetlen témát választja, a való életet, kicsit torzítva, de nem a humoros, hanem a sötét oldalát mutatja be. Egy pesti család életéből néhány nap — épan elég ennek a családnak életéből ez a rövid betekintés. Három felvonáson keresztül semmi szép, csak a szomorú valóság (ha ugyan a szerző nem túloz) erős, energikus eszetvonásokkal festve a kitartott familia levegője. Ebbe a légkörbe kerül bele Palika. A matura után másnap küzd,

vivódik önmagával a sok hiányosság láttára. Következik a nagy összeomlás, mikor érzi, hogy nincs szabadulás, legyrik a negyedik emeletről, jön a dráma utolsó mondata „Palika elment”.

A tárgy határozottan drámai. Izgató és érdekes maga a dráma is, eltekintve attól, hogy kissé nehezen indul. Mint olvasó any elfogadhatóbb volna. Regénydrámai beállításban, szerkezeti hibákkal, melyata a szerző erős, biztos színpadi keze elsimít, utolsó perorig lekötö a néző figyelmét, érdeklődését. El tudja feledtetni, hogy az ő beállítása csak torzított lehet; annyi hitványságot a romlatlan Palika környezetében valóságban nehéz elképzeinünk és mégis azt hisszük, hogy élnek az alakjai.

Akár milyen megrázó a dráma alap gondolata, a komoly, súlyos eszmék közül a szerző humora még is kiállszik. Pár szó, pár jellemző vonása a humoristáé. Annál groteszkebbé válik a kép, annál különösebb, ujszerűbb a beállítás.

Hidvéghy Ernő és Kertész Dezső álltak a cselekmény központjában. Draskovits nehéz szerepét Hidvéghy fényesen o'dotta meg. Kertész érzelmes hangjai megkapóak, szívből jövők, erős művészi érzéke legyőzte a szokatlan beállítások nehézségeit. Heppessné és L. Kiss Mariska egyformán elsőrendűt produkáltak. Szász Anna Draskovitsnéja a rutinos művésznő alakítása. Néha túzott. Kedves és őszinte volt kie szerepében Dollyné. Szerencsétlen ötlet volt a két diák szerepét hölgyekkel játszani meg. Míveszett mindaz az érdekesség, amely a

tizennyolc éves fiuk komolykodó lovagiaskodásából fakad.

Az újdonságnak nagy sikere volt. A közönség sokat tapsolt. (W. K. dr.)

* A színház hírei. A Bob herceg. A legérdekesebb dal operett repris lesz szombaton, a mikor a boldogult népszínház leghatalmasabb kassza darabját, a poétikus Bob herceget eleveníti fel a társulat, ismét meg jelenik előttünk a Bouvistréti szerelmes Anni — a borbély — fűszeres, a korezmáros, a nevelő stb. mind anyi kedves ismerőse a közönségnek, felcsendülnek a bájos melódiák, melyek annak idején közszájon forogtak, „Holló legenda” és egyéb zenei szépségek. Az összes szerepek elsőrendű kezekben. Bob herceg-Horváth Mici Anni—Járai B. a többi szereplők Szász Anna, Barics, Győző, Polgár S. Várnai stb. ennal a színház ismét hasznos munkát végez, ennek a gyönyörű operettnek a felújításával — a közönség pedig bizonyára értékelni fogja a társulat nemes törekvését. Holnap a Délibáb-u. 7. kerül színre az ismert szerencsőtásban, és pénteken a Tiszavirág. Előkészületen Legénybucsu szenzációs operett, és Varennei mestersége színmű.

* Henny Porten az Apollóban. („A művészelek” szerdai premierje.) Henny Porten minden fellépése telt házat jelent az Apollónak, annyira nagy népszerűségnek örvend Aradon is a bájos, szőke német mozidiva. Ez a sokszor tapasztalt fokozott érdeklődés előzi meg Henny Porten szerdai vendéglátását is. A német Messter-filmgyár újdonságában, a „Művészelek”-ben lép fel Henny Porten az Apolló-színház szerdai új műsorán. A dráma filomsági s hangulatos műlője pompás keretet nyújtanak Henny Porten egyszerű alakításához. A művészi féltékenység nem ismeretlen témáját dolgozta fel a szerző, de annyi eredetiséggel építette fel a darabot, hogy a régi gondolatok elvesznek a dráma szépségeiben s szinte egészen újjá válik a kérdés előttünk. A darab kiállítására komoly művészi munka, így minden tekintetben biztos sikerre vár az Apolló szerdai premierje. 3

* A megtérés. (Bünygyi szenzáció Schildkraut-tal az Urániában.) Mint mikor a „De Profundis” előadásakor a zeufolt nézőtérén nyomasztó esendült és látszóttak az emberekben a meghalottságnak féreismerhetetlen jelei: úgy tegnap is a nézőtérén két nagy érzésnek nyüge ülte meg a közönség lelkét. Egyiket maga a dráma tárgya okozta, az örökké új és mindenkor megindító téma, mely az emberekben mindig csak a megtévedt bárányt látja és keresi az utat arra, hogy az embereket mind becsületeseknek, jónak és nemesnek tudja. A másik érzés az a feltétlen hódolat és elismerés, amelyet a legnagyobb élő művész, Schildkraut Rudolf váltott ki az emberekből. Ennek a művészek játékával és játékában a holt vásznon beszél a szív, háborognak az érzések, gondolkozik az agy, cselekezik, él az ember. — Legénybucsu. A budapesti színházak és mulatók pazar ötletű vigjátékát legközelebb bemutatja az Uránia. 5

Cadorna napiparancsa a király születése napján. Zürichből táviratozzák, hogy az olasz király születésnapja alkalmából Cadorna a következő napiparancsot intézte a csapatokhoz: „Legfelsőbb hadurunknak, III. Viktor Emánuel király öfelségének ma van a születésnapja. Ot hónapja, híven Házának régi katonai tradícióihoz, egyike volt az elsőnek, aki kitette magát a veszedelmeknek, hogy jó példával járjon elől. Eppen úgy él, mint hadserege, amely fegyverrel a kezében küzd, hogy elérhesse azokat a szert határokat, amelyet a természet és a történelem hazánk számára kijelölt. Lelkesítve a benne való bizalomtól és egyesítve a hazafias gondolatban, ez a hadsereg a legmélyebb hódolattal viseltetik felséges vezére iránt. Ezen a napon megújítja esküjét, hogy rendíthetetlen határozottsággal előre megy azon az uton, amelyet kijelöltek számára, s végső győzelemig, amely jogos nemzeti aspirációinkat meg fogja valósítani. Éljen a király!”

Elrendeli a kormány az élelmicikkek eladási kényszerét.

(A belügyminiszter érdekes nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 16.

Sándor János belügyminiszter tegnap Temesváron tartózkodott és rendkívül érdekes, nagyfontosságú kijelentést tett, amely mindenben igazolja Arad legutóbbi fölrátát. Arad tudvalóval Budapest után a második volt, amely a közlélmelés országos rendezését követelte a kormánytól. Arad fölrátában tudvalóval rámutatott arra, hogy a közlélmelés ügye helyi rendszabályokkal aligha rendezhető és föltétlenül szükséges az országos intézkedések erőlyes fogantatása.

A kormány igazat adott ugy Aradnak, min' általában azoknak a törvényhatóságoknak, amelyek az országos rendezést követelték. Sándor János belügyminiszternek tegnap Temesváron tett nyilatkozata azt igazolja, hogy a kormány erőlyes kézzel akar rendet teremteni, mert belátja, hogy holmi helyi kiviteli tilalmak nem sokat segítenek az egész ország élelmelésén.

Sándor János belügyminiszter tegnapi temesvári látogatása alkalmával érdeklődött a város élelmelési viszonyai iránt. Geml József polgármester erre őszintén feltárta a miniszter előtt a polgárság szánandó helyzetét. Elmondotta, hogy a tej, a hüvelyes fözelékek, továbbá a tengeri nem olyan mennyiségben kerülnek forgalomba, amint kellene, mert a

termelők ugy látszik, spekulálnak és visszatartják az árut. A tehány egyik oka a polgármester szerint az, hogy a gazdák vaját készítenek, mert a vaját drázábban tudják értékesíteni.

Sándor János belügyminiszter kijelentette, hogy a kormánynak tudomása van ezekről a bajokról és már a legközelebbi napokban rendeletet fog kiadni, amely kimondja az eladási kényszert és aki még ezeket is rejtegeti a fontosabb élelmicikket, azt szigorúan megbüntetik.

A miniszter nem részletezte, hogy milyen árucikkekre mondják ki az eladási kényszert, csupán azt mondta: a legfontosabb élelmiszerekre fog ez kiterjedni és a kormány e rendelet keretében olyan intézkedéseket fogantat, amelyek alkalmasak lesznek a városoknak mostani szorult helyzetükből való kimentésére.

A városi polgárság nagy örömmel veheti tudomásul a legbivatatottabb forrásból eredő emez információit. A miniszter nyilatkozata kétségelenül megnyugtató, de akkor keltene osztatlan örömet, ha már előttünk is volna a rendelet, meg azok nyomán — a sok élelmiszert.

Románia nem adja ki az orosz municiót.

(Kormány-nyilatkozat Szerbia pusztulásáról. — Nem tartózkodhatik idegen az ország területén.)

Távirati tudósítás.

Bukarest, november 16.

Románia „bakaratu“ semlegessége Oroszországgal szemben.

Bern. Secolo bukaresti távirata szerint Bratianu miniszterelnök az ellenzéki képviselők fölszólítására politikájáról a következő nyilatkozatot tette:

— Ki kell zárni azt a feltevést, hogy Románia Oroszország ellen menjen. A két ország között egyezség áll fönn, melynek értelmében Románia biztosítja Oroszországot jóindulatu semlegességéről és eltiltotta a hadi felszerelés kivitelét, vagy átszállítását Törökország számára.

Berlin. Bukarestből jelentik: Megbízható hírek szerint jegyzékváltás történt Bukarest és Pétervár között ugy a lefoglalt orosz hajók, mint a szerb municiószállítás tárgyában. A román kormány vonakodott eddigi álláspontján változtatni.

Románia nem vesz részt a Balkán-aktóban.

Bukarest. A konzervatív „Steagul“ az alábbiakban nyilatkozik Románia politikai helyzetéről:

A mi értesülésünk szerint a kormány teljesen ellene van annak, hogy Románia részt vegyen a balkáni akcióban.

Ilyen akció ma már az anyagi kérdések miatt is lehetetlen és nem lehet az a feladata sem, hogy megakadályozza a török—német összeköttetés létrejöttét, mihelyt a Nis—konstantinápolyi vonal felszabadul. Hogyha ma a németek ellen indulnánk háboruba ez minket mellékszerrep játszására kényszerítene, mert csak az volna a feladatunk, hogy az ententének szalonikii partraszállása céljából időt biztosítsunk és így sorunkat egyuttal a négyesszövetség nagyon elenyésző győzelmi kilátásaihoz kapcsoljuk.

Miután pedig a négyesszövetség maga is bevallja, hogy már nem lehet arról szó, hogy a monarchiát szétmorzsolják, hanem csak az, hogy egy nagyobb arányú győzelmet megakadályozzunk. Németország elleni háborunk tiszta örület volna.

Bukarest. A londoni „Times“ szentpétervári illetékes forrásból arról értesül, hogy Románia technikai és katonai okok miatt nem avatkozik bele a háboruba.

Románia — írja a „Times“ — csakis abban az esetben támadná meg a négyesszövetséget, ha arra Németország fegyveres fenyegetéssel kényszerítené.

Végül kijelenti a „Times“, hogy keletre nagy csapattesteket kell küldeni.

Románia óvatos.

Bukarest. A belügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amely szerint mindazon utasokat, akiknek utievelein az a megjegyzés áll, hogy csak utazóban vannak Romániában, meg kell akadályozni abban, hogy az ország területén időzhessenek. Előfordulo esetekben ezeket az utasokat nyomban a ha-

tárra kell szállítani és őket az ország elhagyására kényszeríteni.

Románia elvesztette látja Szerbiát.

Bukarest. A félhivatalos Viitorul írja: „Meggyező jelentések szerint a szerbek az utóbbi napok harcaiban is igen nagy veszteségeket szenvedtek ugy hadianyagban, mint foglyokban. Kraljevóban és Krusevácban 5000 foglyot és 200-nál több ágyut veszítettek. Nisnél és Leskovácnál 10.000 szerbet fogtak el a bolgárok és több mint 100 ágyut zsákmányoltak. E jelentésekből megállapítható, hogy a szerbek ellentállása egyre csökken. Bizonyos immár, hogy a szerb hadsereg összes főhadállásait elveszítette és már csak egy kisvasuti vonalacska fölött rendelkezik, ami a municióval és élelmiszerekkel való ellátásukat rendkívül megnehezíti.“

EGYESÜLETI ÉLET.

Aradi államtisztviselők a beszerzési előlegek levonása ellen.

(A nyugdíjasok hadisegélye.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 16.

Az állami tisztviselők aradi köre, mely tel-tünést nem kereső, csendes, de szívós munkálkodásával a tisztviselői érdekeknek már sok és leghelyesebb problémáit vitte kezdőmnyezésével a tevékenységével megoldásra, ujabban a következő nagy horderejű és közérdekű indítványt terjesztette be a budapesti központi tisztviselő egyesület választmánya elé:

A kormány által a legjobb intencióval engedélyezett beszerzési előlegek kedvezménye, mint köztudomású, nem érte el azt a célt, melyet tőle reméltünk. Nem pedig azért, mert mi-kor kézhez jutott, az áruszükségletet egyrészt — hosszabb időre — már biztosítani nem lehetett, másrészt azóta a szükségleti cikkek ára még rohamosabban emelkedett s így ez, illetve az érte drága áron beszerzett cikkek, kényszerűségből, már eddig nagyrészt felhasználattak. Ha tehát az engedélyezési rendelet szerint 1916. január 1-ével az előlegek visszatérítése, illetve levonása tényleg megkezdetik, a még mindig határtalanul fokozódó drágaság mellett az állami alkalmazottak a legnagyobb nyvmornak néznek elé. Indítványozzuk és kérjük azért, tegyen az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete sürgősen, megokolt előterjesztést a kormányhoz az iránt, hogy a beszerzési előlegek visszatérítését a háborus állapot végéig, vagy a megélhetési viszonyok jobbra fordul-táig, legalább is, feltűgesszék. Kérje ezt a tervbe vett drágasági segély folyósítása ellenére, mert ellenesetben sem egyik, sem másiknak nem lesz semmi segítő hatása.

Ugyancsak felir az egyesület a nyugdíjasok érdekében is, akikről a kormány megfellekedett és azt kéri, hogy a vagyontalan és mellékkeresettel, vagy más támasszal nem bírók s egy bizonyos nyugdíj minimumon alul némi háborus segélyben részesíttessenek. Mi, ha másként nem is, ugy volna megoldható, hogy a jótékony államsorsjáték jövelem részesedéséből gyűjtött s már milliókra menő alap kamatjövdelmének rendeltetészerű szétosztása végre megkezdődnék s az a férfi nyugdíjasokra is kiterjesztődnék. E kamatjövdelem ma már oly összeget képvisel, hogy abból — az igazán reászorult nyugdíjasoknak — az állam szorult hozzájárulásán kívül is egy szám-tótörő összeg juthatna.

Világháboru karikatúrákkal.

(Anglia festői és rajzolóai a német ipar ellen. — Keserűviz és leveskockák harca. — Whyskiben az igazság.)

Az Aradi Közlöny tudósítójának.

Arad, november 16

Mint az angol lapok hasábjai még mindig tele vannak azzal a jelszóval, hogy milyen önzetlenül viseli Anglia a háborút a „mártír” Belgium s a hátbatámadott Franciaország érdekében, addig ucvancsak ezeknek a lapoknak hirdetései oldalai elárulják az angol háboru tulajdonképeni indító okát; ezeken a hirdetései oldalakon ugyanis minden lehető lármás módon folytat harcot — az angol ipar az ügyesebb, életképesebb, virgoncabb, mindinkább területet hódító német ipar ellen. A kitűnően szervezett német ipar mindent gyorsabban, jobban és olcsóbban tud előállítani s úgy szállítani is, mint az angol, amely konzervatív, a változott viszonyokhoz alkalmazkodni nem tud. Nem csoda, hogy így a német ipar mindjőbban kizorítja az angolt s nem csoda, hogy a háboru elején már keservesen panaszkodhattak a lapok, hogy azok a „sheffield”-i borotvák, amelyek az angol katona felszereléséhez tartoznak — német márkát viselnek magukon.

A reklámharcban az angol kereskedők a legkitűnőbb festőket és karikaturistákat használják fel, azokkal rajzoltatják meg kisbálo képeket, amelyeknek refréneje mindig: vásároljunk angol árut, német helyett. Talán a legérdekesebb az a karrikatura, amelyen a német császár vezetői paradszarában vissza Berlin felé katonáit, akiknek mindegyike egy egy Angliában igen elterjedt német produktumot visz magával, az aláírás pedig: „Return to Germany of the Enemy's shop-soiled goods.” Maga a német császár, illetve karrikatúrája a szanatógiént viszi, de magával hurcol pórázon egy daxit is, amelynek farkára viszont egy füveg lysol van kötve. A katonák sora a formamintot, karlsbádi sót, aszpirint és a 4711-es kölni viz jellegzetes füvegét viszi. Elég szellemes a kép alcíme: „Grand march-past of the not wanted”, „A nélkülözhetők nagy elvonulása.”

A másik kép kérdéssel fordul az olvasóhoz „Do you drink german waters?” „Német ásványvizet iszik ön? Magyaránál hozzá tősi Apollinaris comes from Germany, Perrier comes from France. Az Apollinaris Németországból származik, a Perrier Franciaországból. A képen John Bull és La France koccintanak egymással, de amennyire mi John Bullt és La France-ot ismerjük, nem annyira Apollinaris-sal, vagy Perrierrel, mint inkább valami jó old scotch whiskyvel, vagy bordeaux-ival.

Egy harmadik kép a német leveskockák harcát mutatja be az angol leveskockák ellen s a kép szövegében a hazafias angol publikum felszólítja az angol gyárosokat, hogy legalább olyan jó, vagy jobb leveskockákat gyártsanak, mint a németek. A „London Opinion”-ban egy gentleman borotválkozás közben naponta savanyuan nézi megvágott arcát a tükörben. A felkiáltás hozzá: „Ugy kell nekem, minék használtam német borotvát!” Egy másik hirdetés aszpirint ígér rendszer áron „Aspirin at normal prices”. Az aspirin-pótlék neve „reg-pyrin” s 100 tabletta belőle 2 shilling, szóval drágább, mint az aspirin. A lysol angol helyettese most a „tozol sold exclusively by Botta, the Chemists”. A derék kémikusok a hirdetésben még arról is biztosítják a vevőket, hogy a tozol

mindenben ugyanaz, mint a lysol, csak a neve más.

Képeslapokon angolok és franciák küzdenek a militarizmus ellen s devizként Burns egy költeménye, másik lapon Belgium romjából támad fel az igazság, de az igazság lábainál ott a reklám: John Walker & Sons Ltd Scotch Whisky Distillers. Ugy látszik az angoloknál nem borban, hanem whiskyben az igazság.

A lezérdekesebbek egyike az a reklám közlemény, amelynek címe: A német fürdőhelyek eltörlötnek a térképről. A cikk közli Baden-Baden, Marienbad és Karlsbad fényképét s mindegyik kép két erőteljes toll-vonással — ki van törölve. Jó, Jó, de mit fognak ehhez szólni a — gyomorbetegék?

Harmincmilliót meghaladó jegyzések Aradon.

(A hadikölesön vásárlás utolsó napja: november 17.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 16

Holnap lejár a harmadik hadikölesön jegyzési ideje. Aki eddig elmulasztotta, még van egy napja, hogy olyan értékpapirokba helyezze el felesleges pénzét, amelyért az ezeréves magyar állam felül és az így köcsönadott összeg biztosítéka tulajdonképpen az egész magyar nemzet sok milliárdra rugó roppant vagyona.

A pénz értékének ugyanaz a biztosítéka, mint az állami értékpapiroké, tehát a hadikölesönké is. Ez a biztosíték pedig nem más, mint a magyar állam fennmaradása, hitelképessége és gazdasági ereje. Aki saját hazájának nem akarja pénzét kölesön adni, amikor annak megvédéséről, jövőjének biztosításáról van szó, saját maga rontja pénzének és mindenféle vagyonának értékét, tehát a legsúlyosabban károsítja meg első sorban önmagát, azután pedig vele élő embertársait. A pénznek is a maga valódi értékét az állam hitelképessége adván meg, az otthon gyümölcsetlenül tartogatott pénz és az állampapír (hadikölesönkötvény) között csak az a különbség, hogy míg az utóbbi amelllett, hogy bármikor pénzé tehető, busásan is kamatozik. Ha bárki megtakarított pénzét oktalan félelemből és bizalmatlanságból gyümölcsetlenül otthon tartogatja és még az állampapírokat sem találja elég biztonságos arra, hogy pénzét a ládafiából, meg a számlaszámból elővegye, nemcsak magának okoz vele kárt, hanem az országnak is és a nemzeti vagyonosodást gátolja!

Az Aradi Első Takarékpénztárnál jegyeztek: Trautmann Victoria 200.000 K, Acs Sándor 50.000 korona, Braun Mór és neje további 35.000 korona, Szénássy Gyula dr. 20.000 korona, Réthi Odón 10.000 korona, Frank Ferenc és neje 5000 korona, Dengl József 5000 korona, Dengl Mária 5000 korona, özv. Binder Regina további 4000 korona, Radnai Henrikné 4000 korona, Kaufmann Mór 4000 korona, Erdélyi Pálné 4000 korona, Schneider Ferenc és neje 3000 korona, Schneider János és neje 3000 korona, Rozsaffy Andor további 2.200 korona, Mihájlovits Gyuláné 2000 korona, Straub Rozália 1000 korona, Nagy Károly 800 korona, Tolnai Irma 300 korona, összesen

357.800 korona. Összes jegyzés eddig 11.031.350 korona.

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál a mai napon 350.000 koronát jegyeztek. A nagyobb jegyzések ezek: Aradiárai kisgazdák 120.000 korona, N. N. 100.000 korona, Holländer Samuel (Csermő) újabb 14.000 (eddig összesen 60.000 korona), Báró Bánhidv Antalné 10.000 korona, Fekete Rókus 10.000 korona, özv. Gross Aronné 10.000 korona, Aradi Izs. Jótékony Nőegylet 5000 korona. Az összes jegyzés a három hadikölesőre a nőegyleti alapról 20.000 korona, összesen 40.000 korona, Dengl Rezső 5000 korona, Kerész Miksa dr. 5000 korona, özv. Nagy Gyuris Mihályné 5000 korona, Pless Dénesné 4000 korona, özv. Nagy Gyuris Györgyné 3000 korona, Balogh Lajos 3000 korona, Mayernok István 2600 korona, Brass József 2000 korona, Erdős Ignác 2000 korona, Horváth István 2000 korona. Összes eddigi jegyzés 7.350.000 korona.

Az Arad-Csánádi Gazdasági Takarékpénztárnál eddig a jegyzések összege 4.100.000 korona.

Az Aradi Ipar- és Népbanknál ma Preisz Bernát dr. (Soborsin) 4000 koronát, Korber Vilma 1000 koronát jegyeztek, míg kisebb jegyzésekből 3200 korona folyt be. A jegyzések álladéka 2.033.700 korona.

A Polgári Takarékpénztárnál a mai délelőtt folyamán a következő nagyobb jegyzések voltak: Liticzky Mihály 2050 korona, Burián István 2000 korona, Króf Tódor 2000 korona, Simon Kálmáné 1000 korona, Snet József 1000 korona, özv. Luszka Lajosné 1000 korona, Szabó Ilona 600 korona, Erdős Dezső 2000 korona és T. M.-né 5000 korona. Ezzel együtt a jegyzések összege 2.025.000 korona.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál a mai napon 23.750 koronát jegyeztek. A nagyobb jegyzések ezek: Auszterweil László dr. újabb 10.000 korona, összesen 20.000 korona, Simon Pál 3000 korona, Hack Lőrinc örökösei (Almáskamarás) 2000 korona, Hammer Vendel (Almáskamarás) 500 korona, eddigi jegyzéssel 2500 korona, Ludvig Ilonka 200 korona. A város 250.000 koronás jegyzését a belügyminiszter rendelete értelmében törölték s így a jegyzések összege 776.350 korona.

A Viktoria takarékos és hitelintézetnél a mai jegyzések összege 56.100 korona. Ebből Weiszné Korlin Katalin 4000 koronát jegyzett. Az összes jegyzések 901.250 korona.

Az Aradi Közgazdasági Banknál ma Kádár Aladár 33. gyalogezredbeli zászlós 10.000 koronát jegyzett. Ezzel együtt a jegyzések összege 604.300 korona.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál ma a következő jegyzések történtek: Háromalmási Műnalom R.-T. 5000 K, Olajos Lajos Pécska 500 korona, Iritz Arminné 500 korona, egyéb jegyzések 1150 korona. Összes eddigi jegyzés 414.200 korona.

Az Aradi Kereskedők Takarékos és Hitelintézeténél ma 53.800 koronát irtak alá. A Ferenc-téri polgári finiskola tanári kara és növendékei újabban 12.900 koronát jegyeztek. (Az iskolánál történt összes jegyzés 37.650 korona.) A nagypéli állami elemi iskola 21.600 koronás jegyzést gyűjtött. Az összes jegyzés 1.156.600 korona.

Az Aradi Kereskedelmi Banknál ma 23.700 koronát jegyeztek. Ma leginkább a gazdaközönség részéről történtek jegyzések. Nagyobb összeget a következők jegyeztek: Körner Béla 5000 korona, Hermann Boldizsár 3000 korona, Adelman János 1000 korona, Fackelmann József 1000 korona, Senwarcz Gáspár 4500 korona, Montag Antal 3200 korona, Kiss Lajos 1250 korona.

Kevermes, csánadmegyei község kisgazdái a III-ik hadikölesön jegyzésében kövendő példával járnak elő. Mint illetékes helyről értesültünk, ennek a 3600 lelket számláló községnek lakosai — akik kizárólag kisgazdák — a III-ik hadikölesőre eddig egymillió háromszázezer koronát meghaladó összeget jegyeztek. Ez a jegyzés több mint háromszorosan mulja felül a II-ik hadikölesőre általuk jegyzett összeget. Ha minden község közönsége ily mértékben veszi ki részét a nemzétvédő munkából, akkor az eredmény minden várakozáson felül fényes lesz.

Pflanzer-Baltin mellett tizennégy hónapig.

(Egy aradi nyomdász a hadvezér tisztiszolgája. — Erdekes apróságok Bukovina hős védőjéről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 16

Mánia Vazul, az aradi román püspöki nyomda tagja még a háboru kitörésekor bevonult egyik erdélyi ezredhez. Kevésel utóbb ennél az ezrednél egy ügyestisztiszolgát kerestek Pflanzert-Baltin hadseregpáncsnok részére. A választás Mánia Vazulra esett, aki most már több, mint egy éve állandóan a többszörösen győztes hadvezér mellett van. Pár nappal ezelőtt Mánia Aradra érkezett. Gazdájától, Pflanzert-Baltintól husz napi szabadságot kapott, melyet Aradon tölt el. Munkatársunk ma beszélgetett Mánival, aki sok minden érdekes dolgot mesélt el a nagyszerű hadvezérről.

— A Pflanzert-Baltin hadseregnök talán leegyszerűbb embere maga Pflanzert-Baltin hadseregpáncsnok. Sokat lehet róla beszélni, de mindent az ő esodálatos és nemes egyszerűségéről. És éppen ez az egyszerűsége az, amiért rá mindig szerette veszi őt körül mindenki, akinek módjában van őt ismerni. A hadseregpáncsnokot pedig most a háboru kitörése óta nagyon sokan megismerték és ezek mind rá nézve mondanak erről az egyszerűségről. Pflanzert-Baltin hadseregnök minden egyes katonája ismeri. De mások is ismerik a hadseregpáncsnokot. Hisz a háboru kemény forgatagában főhadiszállásunk többször cserélt helyet és ahol voltunk, minden főhadiszállásnak egész környéke személyes ismerője volt a hadseregpáncsnoknak. Parasztok, egyszerű ruhás asszonyok számtalanszor keresték fel különböző kérésekkel a kegyelmes urat. Kérésük egyszer sem hangozott el hiába. Pflanzert-Baltin mindig segített mindenkin, úgy, ahogy csak módjában állott. Tanácsadója volt azoknak, akik hozzá fordultak. És mindenkinek szolgálatát mindig megjutalmazta. Ugy, hogy erről híre van már az egész felvidéken.

— Megtörtént egyszer, hogy új főhadiszállásra költöztünk, mely éppen akkor, mikor odaértünk tűzvonalba került. Izgalmas napunk volt ekkor. Automobilon mentünk a kegyelmes urral az új főhadiszállás helyére, mely egy kisebb falu volt. A község határán ruhás paraszt asszonyok vártak ránk. Mikor meglátták a gyorsan robogó hatalmas autókat, már messziről intettek, hogy valamit akarnak mondani. Az autók megálltak és a paraszt asszonyok izgatottan mondták, hogy hallották, hogy a főparancsnok ur jön s ezért jöttek ki elébe. Figyelmeztetni akarták, hogy ne menjen be a községbe, mert a közelben fekvő dombokon oroszok vannak. Az izgatottan és gyorsan, különös dialektussal mondott szavakat azonban nem értette meg közülünk senki s tovább folytattuk utunkat. Alig értük el a község külsőjét, erős tűz zúdult ránk a dombok közül. Természetesen gyorsan vissza kellett fordulnunk, de pár óra múlva az oroszok messze voltak ettől a helytől. Katonáink csunyán elűzték őket. Mikor visszamentünk a községbe, a kegyelmes ur kikutatja, hogy kik voltak azok az asszonyok, akik figyelmeztetni akartak bennünket és mindegyiket bőségesen megjutalmazta.

— A napokat a harctéren Pflanzert-Baltin úgy tölti, mint bárki más itthon. Reggel mindig pont öt órakor kel. Mielőtt megreggelizne, kisebb sétalovaglásra indul. A lovaglás egyetlen és legkedvesebb szórakozása. Naponta há-

rom lovat lovagol meg. Hat órákor van a reggeli. Ezután a vezérkari irodába megy és ott szokott maradni az ebéd idejéig. Ebéd után fél órát pihen és utána ismét irodába megy, ahonnan csak este nyolc órákor jön vissza a vacsorához. A kitűnő hadvezér az ebédet is és a vacsorát is a tisztai étkezőben költi el tisztjei között. Azelőtt külön, díszesen tálahtak a tábornokoknak, de ez nem volt inyére és mindjárt el is rendelte, hogy a tisztjeinek asztalánál akar ugyanaból enni, amiből a tisztikar bármelyik tagja. Külön nem is készítettek részére soha semmit.

— Legtöbbször azonban, a kegyelmes ur már kora reggel autóval kimegy a frontra és csak késő este tér vissza. Nagyon sűrű időközökben látogatja végig frontjának minden egyes részét. Minden egyes katonájával beszél ilyenkor, s végig megy a legelő, lévő lövészárkokon, úgy, hogy nem egyszer került már így veszélyes helyzetbe. Ilyenkor szokta saját maga kifütyíteni azokat a katonákat, akikről valami akár kis, szép jelentés szól. Ezek a percek, mikor feltűzi hőseinek mellére a kitüntetések, legkedvesebb percek. Ha nem megy ki a frontra, akkor igen sűrűn látogatást tesz a főhadiszálláson lévő kórházakban. Így telnek a napok a főhadiszállásunkon, több mint egy éve, soha nem volt egy nap sem, amely másképp telt volna el. Ez azért is van, mert a mióta a tábornok ur a harctérré ment, egy napig sem volt szabadságon.

— A főhadiszálláson még csak katonazene sincs. Sem mulatság.

— Addig, míg a katonáim a sáncokban véreznek — mondotta többször a kegyelmes ur — nekünk nem szabad mulatni.

— Főhadiszállásunk most egy nagyobb városban van. Legutóbbi időben a tábornok gyönyörű temetőt építtetett itt. Mintegy ezer hősünk van ebben a földben elhantolva. A hadseregpáncsnok minden egyes sírt gyönyörűen felhantoltatta és a temetőt beton fallal védte körül. Direkt Bécsből hozatott egy kertészt, aki a temetőt feldiszipolta. A temető közepén hatalmas emlékoszlop hirdeti, hogy itt nyugszanak a Pflanzert-Baltin hadsereg hősei. Az emlékoszlopba be van vésve mindegyik neve. Ezt mind saját költségén csináltatta a kegyelmes ur. Ezek az ő hősei.

— A főhadiszálláson van beosztva a tábornok fia is, aki mint hadnagy teljesít szolgálatot. Eddig a fronton harcolt. A másik fiát még gyászolja a kitűnő hadvezér. Csak pár hónappal ezelőtt esett el egyik nagyobb öközetünkben. A tábornok felesége pedig az osztrák császárváros egyik katonai kórházában teljesít vöröskeresztes szolgálatot.

Mánia még elmondta azt is, hogy gazdája a háboru alatt eddig hat kitüntetését kapott. Megkapta a németek nagy császártól az első és másodosztályú vas keresztet. Királyunk a hadiakitmányos Lipót rend nagy és közep keresztjével és a másodosztályú hadidiszitmányos katonai érdemkereszttel tüntette ki. S végül ott van a mellén a Vörös-Kereszt első osztályú érdemkeresztje is, amelyet ama emberbaráti tevékenységéért kapott, amelyet megsebesült hős katonái jólétéért fejtett ki.

A kiváló oroszverő parancsnokot különben Arad környékén is többen ismerik. Felbőge

Mercifalván született és rokonsága még ma is ott él. Ezek látogatására többször le szokott utazni a Temesmegyei faluba a tábornok egész családjával. (sz. o.)

Bíróság egyezteteti ki a fizetése képtelen adóst.

(A csődön kívüli kényszer egyezség.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 16

A hivatalos lap mai száma kormányrendelettel szabályozza a csődön kívüli kényszer egyezségek eljárást. Az eljárás az adósok ama kijelentésével indul meg, hogy tartozásai vagyona meghaladják, vagy egyenként fizetése képtelen, a kereskedő és a kereskedelmi társaság pedig annak kijelentésével is, hogy fizetéseit megszüntette, a csődön kívüli kényszer egyezségek eljárást (egyeségi eljárás) megindítását kérheti.

Ha a kérelmet közkereseti társaságnak nem valamennyi tagja, betéti társaságnak nem valamennyi belfagya, vagy a megjelölt társaságoknak nem valamennyi felelősökön terjeszti elő, az eljárást csak akkor lehet megindítani, ha a fizetése képtelenség, vagy a fizetések megszüntetése valószínűvé van téve. Ezen rendelkezések állanak akkor is, ha részvénytársaság, szövetkezet, vagy általában jogi személy vagyona tekintetében nem valamennyi a képviselőre jogosított személy kéri az eljárás megindítását. Cselekvőképtelen, vagy korlátoltan cselekvőképes adós nevében törvényes képviselője csak a gyámhatóság kérheti az eljárás megindítását. Hagyatékra vonatkozólag az eljárás megindítását valamennyi örökösnek kell kérni. Nem kérheti az eljárás megindítását oly szövetkezet, amelynek tagjai annak tartozásaiért korlátlanul felelősek.

Az egyeségi eljárásra az a kir. törvényszék illetékes, amely a csődnyitásra illetékes volna. Az egyeségi eljárásban a kir. törvényszéknél egyes bíró jár el. A bíróság illetékességét az egyeség jóváhagyása, vagy az eljárás megszüntetése tárgyában intézkedő elsőfokú határozat meghozataláig hivatalból vizsgálja.

Az eljárás megindítását kérvénnyel kell kérni. A kérvényhez mellékelni kell a hitelezők jegyzékét, a vagyont és a tartozás mérlegét. Az adós egyeségi ajánlatát vissza nem vonhatja s nem módosíthatja valamennyi hitelező hozzájárulása nélkül azok hatványára.

Az igazságügyi miniszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg általános rendelettel megállapíthatja a tartozások kiegyenlítésére fizetendő azt a legkisebb hányadot, valamint a tartozások kiegyenlítésére megszabható azt a leghosszabb határidőt, amelynek felajánlása mellett az egyeségi eljárásnak helye van.

A hitelezők érdekeinek védelmére „Vagyonfelügyelőt” ültet a rendelet. Vagyonfelügyelőt megbízható és a kellő szakismeretekkel rendelkező személyt kell kirendelni, ak az adóshoz, nem áll oly személyes viszonyban, amely tisztének, ellátásában befolyásolhatná hatóságok és szaktestületek a bíró tudakozására s tulajdonságok felől haladéktalanul nyilatkozni kötelesek. A kirendelés részletei az igazságügyi miniszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg rendelettel szabályozhatja. A vagyonfelügyelő kötelességeinek lekiismeretes teljesítésére fogadalmat tesz. A fogadalom letétele után a bíró a vagyonfelügyelőnek kirendeléséről tanusítványt ad.

A rendelet többi fejezetei a kérvény benyújtásának módjáról, az eljárásról, az egyezség jóváhagyásáról, betelezéséről, megszüntetéséről intézkedik.

Kiemelkedőnek tartjuk még azt a rendelkezést, hogy az ajánlat elfogadása fölött a hiteltelők összessége dönt. De az adós fel, vagy lemenő ágbeli rokonát vagy sógorát, oldalági rokonát az unokatestvérig bezárólag, házastársát és jegyesét, testvérének házastársát és házastársának testvérét szavazati jog csak annyiban illeti, amennyiben az egyességi ajánlat elfogadása ellen szavaz.

H I R E K. — LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Szerbiában élő hadifoglyaink sorsa.

Bécs. A Pol. Korr. írja: A cs. és kir. kormány kezdettől fogva arra törekedett, hogy a Szerbiában lévő osztrák-magyar hadifoglyok s az ott visszatartott osztrák-magyar polgári személyek sorsát lehetőleg enyhítse, mindent elkövessen, hogy helyzetük elviselhetővé váljék. Ezeknek a fáradozásoknak attól a pillanattól fogva annál intenzívebb alakot kellett öltetniük, amikor félni lehetett, hogy a monarchia alattvalói a hadiesemények okozta hangulatváltozás folytán külön oltalomra fognak szorulni. A cs. és kir. kormány haladéktalanul mindent megért, ami hatalmában állott, hogy a Szerbiában lévő osztrák-magyar alattvalók, amennyire lehetséges volt, hazájuk részéről támogatásban részesüljenek. Röviddel az új offenzíva megkezdése után a bukaresti és athéni amerikai diplomáciai képviselők útján a legkomolyabban figyelmeztette a szerb kormányt, hogy az osztrák-magyar alattvalókon ejtett minden sérelem nemcsak a fogságunkban lévő szerb hadifoglyokon, hanem azokon a szerb hatósági közegeken, akiket alkalomszerűen ezért felelősségre vonhatunk, megfelelő ellenrendszabályok útján meg fogjuk torolni. Egyidejűleg tekintettel arra, hogy Amerika átvette a Szerbiában lévő osztrák-magyar alattvalók védelmét, felkértük a washingtoni kormányt, hogy alattvalóink sorsára különös gondot fordítson. November elején — ezuttal spanyol közvetítés igénybevételével — energikus módon figyelmeztettük a szerb kormányt a nemzetközi jogon alapuló ama kötelességére, hogy alattvalóinkkal megfelelő módon bánják. A figyelmeztetést élesebb megtorló rendszabályok újlagos fenyegetésével tettük nyomatékossá. Az utóbbi időben egy további lépést is tettünk és pedig ezuttal oly célból, hogy a szerbek által Nisből való visszavonulásuk alkalmával magukkal vitt foglyokkal megfelelő módon bánjanak. A szövetségeseknek Szerbiában való gyors előnyomulása következtében Nisben, Üszkübben és más szerb helyeken nagyobb számú alattvalóink nyerte vissza szabadságát. Ezeket külön e célra kiküldött közegek vették gondjaikba, ellátták őket pénzzel, valamint egyéb szükséges dolgokkal. Hazaszállításuk legközelebb megtörténik.

Ezzel szemben a szerb hadsereg által visszavonulásuk alkalmával magával hurcolt hadifoglyok sorsáról egyre elszomorítóbb hírek és híresztelések érkeznek, amelyeknek a valódsága, ha kétségtelen módon beigazolódná, a császári és királyi kormányt arra fogja kényszeríteni, hogy könyörtelenül foganatosítsa a legélesebb ellenrendszabályokat.

Szófia. Nisben felszabadított osztrák-magyar foglyok ma ideérkeztek. A királyné és a hercegnők, előkelőségek vártak rájuk. A leglelkesebben fogadták.

Kétszáz koronát nyert a király sorsjegyen.

(Az uralkodó szerencsése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 16

A Grazer Tagespost írja meg a király sorsjegyének történetét. Az osztrák osztályosorsjáték igazgatósága, egyszer és mindenkorra, még a megalakulás idejében, felajánlotta a királynak az első számú sorsjegyet. A befizetéseket a kabinetiroda mindig pontosan teljesítette és az intézet könyveiben az első számú sorsjegy, így volt bevezetve:

— Tulajdonosa: I. Ferenc József.

— Foglalkozása: Ausztria császára és Magyarország apostoli királya.

— Lakása: Wien, Burg vagy Budapest, I, királyi vár.

— Részletfizetések pontosan történnek.

Csupán az utolsó rovat, a nyeremények rovata volt eddig üres. Végre most ebbe is került egy szám.

Az utolsó húzáson a szerencse istenasszonya királyunkra is rámosolygott. Ez alkalommal egész kicsi, ámbar hódóatteljes mosolyt vetett az uralkodó felé, a legkisebb mosolyt.

A legutóbbi húzáson öfelsége sorsjegyét, az egyes számú, a legkisebb nyereménnyel, 200 koronával húzták ki.

Ugyátszik, hogy Mars isten kegyei Fortuna asszonyságot is jobb kedvre hangolták.

— **A miniszterelnök utazása.** Budapestről jelentik: Tisza István gróf miniszterelnök ma este Gesztről visszaérkezett Budapestre.

— **Lemberg polgármesterének fogsága.** Lembergől jelentik: A Riek Novi jelenti: A csernovici tuzok, akik visszatértek Oroszországból, elmondják, hogy *Rutovszki* dr. lemergi polgármestert a *pétervári erődben* őrzik.

— **Éhező dumaképviselők.** Kopenhágából jelentik: A Szibériába száműzött szocialista dumaképviselők panaszos irással fordultak a kormányhoz, amelyben elmondják, hogy már régóta nem kapják meg napijüket és ezért lassu éhhalálra vannak kárthatva. Bár még most tagjai a dumának, minden joguktól megrobolták őket és mint közönséges gonosztevőkkel bántak velük.

— **Elcsélt olasz dandárparancsnok.** Milanóból jelentik: Egy frontinögötti kórházban meghalt *Carlo Montanari* tábornok azokban a sebekben, amelyeket a legutóbbi plavai harcokban szenvedett. Montanari egyike volt a legitalább tábornokoknak és a Forli-féle brigádot vezette.

— **Új kitüntetés egy aradi főhadnagynak.** Nemrégben tudvalevőleg signum laudissal tüntették ki *Reisinger Aurél* aradi mérnök-főhadnagyot az ellenség előtt tanúsított szolgálataiért. Mint most értesülünk, a kiváló képzettségű aradi főhadnagy, aki a Weinrich alezredes erődépítő csoportjánál működik, újból signum laudist kapott, mert nagyszerű működésével és ritka bátorságával magára vonta a legfelsőbb körök kitüntető figyelmét.

— **Ezüstlakodalom.** Polgár Antal nyugalmazott máv. főkapuz f. h. 16-án tarotta 25 éves házassági évfordulóját nejével, született München Annával.

— **Esik a hó.** Ma délután ólomszínű novemberi délután hajlott a városra. Valami furcsa feketeségbe fulladt minden. Az aszfalt csillogott a lehullott esőtől, a gyalogjárók mellett bugyborékolta a sárgás-piszkos esővíz. A házak, ablakok, kövek mintha világítottak volna, az álmos délelőttön magukba szivott fényt sugározták magukból. Hideg szélroham szaladt végig utcákon, mint a krajcáros lap rikkanca és fivöltő hangon sirta bele az utcákba:

— Itt van a tél! Eljött a tél!

Az emberek fázóan türik föl kabátjuk gallérját, dideregve lapultak a hátfalak mellé. Mintha félttek volna, a szél pedig hangos szóval hirdette:

— Itt a tél! Eljött a tél!

A felhőbaldachin olyan fekete lett, mintha gyázmisére feszítették volna ki. A levegőben valami ismeretlen feszültség rezketett. A galylek a fákon csontujjként fenyegették a várost:

— Itt a tél! Vigyázatok! Eljött a tél!

Es csakugyan. A nagy fekete baldachinból estére villogó fehérség hasadt ki. Kövér, duzzadt hópehely karikázott alá. Ezer meg ezer hullott fehérén, hogy megfulladjon a sárban. Mintha fehér virágszirom hullott volna alá valami eldugott tündérbokorból s amikor a színházból kitódult a tömeg, mint egy ember szólalt meg mindenki:

— Esik a hó, esik a hó!

— **Az angol repülőgépek.** *Krisztiániából* jelentik: Az Altenposten londoni levelezőjének alkalma volt az angol külügyminisztérium engedélyével Anglia legnagyobb repülőgépgyárait és repülőtereit meglátogatni. Így volt a northolli repülőterén, Napier et Sons nagy repülőgépgyáraiban és több hasonló gyárban. — Legnagyobb érdeklődést azonban a farnboroughi állami repülőgépgyár kellette nála. Itt szerzett tapasztalatai alapján közli a levelező, hogy a háború eleje óta az angol hadsereg a repülőgépek számát megkészszerzte és néhány hónapon belül még a mai szám is meg fog kétszereződni. Az állami gyárban háromezer ember dolgozik, a gyár éjjel-nappal, vasár- és ünnepnapokon is üzemben van. Az angol repülőgépgyárak egy részét kizárólag bombavetőgépek készítésére rendezték be, a legnagyobb gyorsaságot ezek érik el és 200 lóerős motorokkal vannak ellátva. Legújabbban speciális repülőgép-típust konstruáltak, amelyet főként a Zeppelinek ellen való támadásra szántak. Ezek 20 perc alatt 8000 láb magasságra tudnak felemelkedni.

— **Híradás egy év múltával.** Lőrincz Kálmán szőlősi földbirtokosnak Géza nevű 24 éves fia 14 hónappal ezelőtt eltűnt az orosz lengyelországi harcok során. A veszteséglistástrom mint elcsétt hozta Lőrincz Gézát, akit szülei elcséttak, meggyászoltak s még gyászmisét is mondtak érte. Az elveszettnek hitt fiu most, 14 hónap múltán, levelezőlapot írt Szibériából Jelzi, hogy orosz fogságba esett, ép és egészséges. — **Jancsó János** kárpiszlai földműves a múlt évi szerbiai visszavonulás alkalmával a szerbek fogságába került. Csak most érkezett tőle levél az azóta már elfoglalt Nisből, hogy szerb fogságba került, beteg volt, de már egészséges.

— **Oroszországi küldötteink a dán király előtt.** Kopenhágából sürgönyzik: A király ma fogadta a hat dán delegátust, akik az oroszországi osztrák-magyar foglyok táborát az osztrák-magyarországi orosz foglyótáborokat fogják meglátogatni. A dán királyné fogadta Mikolotzi ezredesné, Revertara Anna grófnőt és Rostv asszonyt, az osztrák Vörös Kereszt három hölgyét akik a dán delegátusokat Oroszországba el fogják kísérni.

— **A Marta rendkívüli közgyűlése.** Jelentettük, hogy a Marta a napokban tartja meg Aradon rendkívüli közgyűlését, amelyen bejelentik az ismeretes tranzakciót és megválasztják az új igazgatóságot. Mint most értesülünk, a Marta közgyűlésének napját e hó 20-ról új dátumra tolták ki; az új terminus még nem ismeretes, de 8 nappal a közgyűlés megtartása előtt széles körben publikálni fogják.

— **Álhir egy új orosz vasutról.** Berlinből jelentik: Az angol sajtó egy idő óta álhíreket közöl, amelyek szerint a Pétervárról a Murman-partokig, vagyis a Jeges-tengerig terjedő új vasúti vonal építését befejezték, úgy, hogy Oroszország nemsokára jégmentes kikötőt fog nyerni. E hírekkel szemben most egy szakértő kijelenti, hogy az angol sajtó nagy garral hirdetett közleményei nem felelnek meg a valóságnak. Az új vasút egyes részei ugyan elkészültek már, de a Kemtól Kaukázusig vivő vonal, amely száznegyven kilométer hosszúságú, még nem épült meg, mert a terep rendkívül nehéz. Hogy ezt befejezhessék, arra még néhány évi munkára lesz szükség. Különben is a kemény tél és a sötétség most hosszú időre megakadályoz minden építést.

— **Ongyilkos lett a férje holtteste mellett.** Bécsből jelentik: Egy fiatal asszony tragédiája nagy részvétet keltett Bécs előkelő köreiben. Byk Osvald dr.-nek, a budapesti Augusztá-barakkórház parancsnokának leánya, Dóra, öngyilkosságot követett el. Fallner Péter dr. ezredorvosnak a felesége volt. Férje június 12-én Galiciában hősi halált halt. A fiatal özvegy Bécsben akarta eltemettetni halottját és ezért a minap Galiciába utazott, exhumáltatta a holttestet és Bécsbe szállította. Maga is ezen a vonaton ült és mikor a vonat Bécshez közeledett, a boldogtalan fiatal asszony a vasúti kocsiában felfüggette magát és rögtön meghalt.

— **A párisi divatszalonok üzletéve.** Párisból jelentik: A Rue de la Paix nagy divatszalonjai a háborús év dacára is kitűnő üzletet bonyolítottak le. Mint a Daily Mail párisi kiadása jelenti, az Egyesült-Államokba kétszerannyi divatcikket vittek ki Párisból, mint az elmúlt év folyamán.

— **Temetés.** Ma délután helyezték örök nyugalomra Szendrei Mihály szinigazgató feleségét Budapesten, a rákoskeresztúri temetőből, nagyszámú tisztelőjének és ismerőseinek részvételével.

— **Adományok.** A polgármesteri hivatalban Hász Erzsébet a Kárpátokban elpusztult falvak javára 100 koronát adományozott. A hadbavonultak hátramaradottjai javára a következő adományok folytak be: Fekete Jánosné Szemlak 10 korona, Weisz Lajosné 5 korona, Friedmann Sámuel Nagybálmagyvölgyi Párisi Rézső dr. ravatalára szent koszorú megváltása címén 20 korona.

— **Segélykiosztás az aradi kereskedelmi és iparkamarában.** Köztudomású, hogy az arra szorult kereskedők és iparosok az aradi kereskedelmi és iparkamarától háborús segélyt kapnak. A kamara most azt közli velünk, hogy az e hónapra segély iránti jelentkezés határideje *tolva* hó 20-án lejár. E hó 20-ig reggel 9-től déli 12 óráig lehet jelentkezni és későbbi jelentkezéseket nem vesznek figyelembe.

— **Ongyilkosság aggodalomból.** Temesvárról jelentik: Zilióh Ferenc temesvári 60 éves városi díjnok, a feletti elkeseredésében, hogy a heróterén lévő három fiáról és két vőlegényéről hónapok óta nem kapott semmiféle hírt, öngyilkosságot követett el. Állapota életveszélyes.

— **Hogyan lesz az alkalmatlan alkalmas?** A. B. C. *alkalmatlan* népfelkelők elmondják egymásnak, hogy születésüktől a háború kitöréséig, majd ettől a ponttól napjainkig hány-szor és milyen alkalommal jelentek meg katonai bizottság előtt?

A. Most jövök ötödször sor alá. Már voltam: sorozáson, szemlén, utóállításán és pótsorozáson.

B. Én pedig: pótszemlén, pótsorozáson, pótsorozási szemlén és utóállítási pótszemlén

vettem részt.

C. Ez semmi! Engem eddig: sorozási pótszemlén, utóállítási pótsorozásra, pótsorozási utószemlénre és pótsorozási szemlénre

hívtak meg. Kíváncsi vagyok, hogy mi jön ezután.

A. Megmondom: Pótsorozási utóállítás. Most pedig folytassa, ha tudja!

C. Nagyon szívesen: Ezt követi egy szemle, ahol mindannyiunkat előállítanak és utóbb valamennyien alkalmasak leszünk...

— **A francia akadémia üres helyei.** A párisi „Temps” olyan tervről ír, amely azt bizonyítja, hogy a francia akadémia tagjainak elméjét alaposan megzavarta a háború. Az akadémia most öt hely üres és ebből csak kettőt akarnak tudós férfiakkal betölteni, míg a többi három a háború végéig nem fogják betölteni. Ezekre a helyekre ugyanis azt a két francia vezért fogják megválasztani, akik le fogják győzni Németországot, a harmadik székek pedig azt a zeneszerzőt fogják megválasztani, aki azt a győzelmi dalt fogja komponálni, amelynek hangjainál a frontról visszatérő francia hadsereg be fog vonulni az újjongó Párisba.

— **Jótekonyság.** A néhai Sági Henriknek emlékére megörökítő alapítványhoz újabban hozzájárultak: Bruckner Sándor és neje, Berger Albert és neje, Klein Miksa és neje, Geller Izidor és neje és Kiss Lajos 20—20 koronával. Schlesinger Armin és neje (Szabadhely) koronával, öz. Klein Hermine 5 koronával. Akik az alapítványhoz még hozzájárulni óhajtanak, szíveskedjenek adományukat Koppich Zsigmond urhoz juttatni.

LEGUJABB.

Erkezett reggel fél 4 órakor.

Amsterdam. Az angol diplomaták minden eszközt latba vetnek, hogy kényszerítsék Olaszországot, izenjen hadat Németországnak.

Köln. A Kölnische Zeitung jelenti: A hollandi határról jelentik: A turini Stampa szerint az olasz hatóságok vizsgálatot indítottak a tenger-alatti nemzetisége iránt, mely az Anconát elsüllyesztette. Ha német volt, Olaszország megizeni a háborút Németországnak.

Bukarest. A vallásminiszter, Atanasiu rektorra választását megerősítette. A jelöltek választásánál Atanasiu 44 szavazatot kapott 92 közül, míg Toma Jonescu 52, Jon Cantacuzene 51 szavazatot. Nem az első eset, hogy a közoktatásügyi miniszter döntése nem arra a jelöltre esik, aki az abszolút többséget érte el.

Szofia. A bolgár csapatok Vrnjanska—Banja fürdőhelyen tizenhárom volt szerb minisztert találtak, kik oda menekültek, közöttük Georgievics Vladan dr. volt miniszterelnököt.

Athén. A francia vezérker est a tervet, hogy Santi-Quaranta át csapatokat küld Mon-stíbe feladta, miután az ut veszélyes és kilátástalan. A már partraszállt csapatokat újból hajókra szállították

dacára, hogy a monastiri ut északról már el van vágva. A franciák a várost még nem tartják elveszítettnek és a szerbek előkészületeket tesznek a város védelmére. Minden eshetőségre azonban a levéltárt és a pénzkészletet Szalonikiba vitték.

Vérbe fulladt a görzi offenzíva.

(A Monte-Michele elleni támadások megtörttek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 16

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Mióta az Isonzó-vonaléri folyik a harc, talán még sohasem volt az olaszok erőfelezése olyan szenvedélyes, olyan elkeseredett, még soha nem akartak annyira minden áron eredményt érni, mint a legújabb harcokban, amelyek — noha tényleges előbbrejutásról nincs szó — még nem zárultak le. Az egész, meglehetősen keskeny szakaszon, amelyen egy nagyhatalom seregei egy fél év óta akarnak maguknak bejáró kaput kitervezni, nincsen egyetlen irány sem, amelyben az ellenség ne küldte volna előre oszlopait. Előbb Podgora ellen rohant. Azután Doberdo felé nyomult. San-Martino ellen dühöngött és nekikeseredve vonult a Monte Micheléhez. Mindezt felkorbácsolt idegekkel tette, minden erejét befektette. És valahányszor egy rohamot leújtak, az mindig a tizezrek halotti kórusa volt.

A harmadik óriási ütközet előkészítése alapos volt. A legalaposabban Monte Michele és San Martino ellen lötték be magukat. Míg a belövés tartott, éjjel többnyire hallgattak az ágyuk. Nappal keresték a céljukat. De attól fogva, hogy a tüzérségi előkészítést ugyanaz pillanatban, egyszerre megkezdtek, üvöltöttek és bőgtek szüntelen, éjjel-nappal. A legnehezebb kaliberek tüzeltek: a 28 centiméteres ütegek. A 30.5 centiméteres tengerészeti ágyuk löttek, amelyeket az ellenség beépített. Gránátok és gránátok, amelyek a lapos légi pályán átsüvitettek és becsaptak az üregekbe, ahol a os. és kir. csapatok álltak. Az olasz előkészítésnek nem volt mindig sima munkája, mert az osztrák-magyar tüzérség nagyon hamar elkezdett a koncertben szerepelni. Az olasz ütegek állomáshelye nemesak ügyesen, de gyakran raffinátlan volt kiválasztva. Ahol az olasz területre átfutó síkságok mocsarakká válnak, ahol az Isonzó óriási töcsákká és tavakká szakad, ott a mocsár közepén állott egy ilyen üteg.

A mocsárból ott kis sziget látszott ki, keskeny, földből vert ut vezetett a síkságra és ezen a nyaktörő úton, elmondhatatlan fáradtsággal, hurcolták át az ágyukat. Alig állították föl őket, a tüzérségi megfigyelők odaátrol, má felfedezték a rajtukat. Előbb kilátástalan vált a közönségnek látszott eldönteni őket; a srappellek, amelyek ellenük mentek, jobbra, vagy balra, a mocsárban robbantak fel. Azután lemérték megfigyelőink az ágyuszíghoz vezető, egyre kisebbedő távolságot és úgy löttek. Azután egy nap már mindent tudtunk, amit a szigetekről tudni akartunk. A srappelleket gránátokkal cseréltük fel. Hat voltreffert küldtünk. Egész tervszerűen löttük szét az olasz üteget: az első, a második, a harmadik, a negyedik, a hatodik sorban hallgatott el. A másik mocsárról má aztán megszűnt a munka, a mocsárban nem volt több üteg. Más rejtékhelyekről tüzeltek.

Es két nap, két éjjel tüzeltek. Az egyes lövésekből scrtüz lett, majd a szárvék is dob-

pergőszereit tize ébber mentek át. Időről-időre az összes működő ágyuk egyesültek és félóra gyorsított okádtak. Odaát úgy szálltak le a gránátok, mint a fantasztikus nagyra-ótt légező-szemek, valami más világbeliek, a pörgőtűz, gépfegyverüzemelésé rekedt, csak hogy ágyuk szolgáltatták... Ha a félóra kérés elmúlt, akkor ismét szakadozottan és különböző szakaszok ellen löttek. A halálkő ágyuk, a kőbe csapó lövedékek, a sőtűs, mintha a világ végének a dörgése és remegése lett volna. Már napok óta tartott a dörgés, nemcsak Triestben hallották, hanem messze betől ötte a vidéket a pusztulás zaja és mintha a mélyben a tenger dőncött volna, amint felkapta és továbbvitte a sűrű szit. Ezek a válságos percek mindig egy-egy szakaszon tolytak le, azt az egyet akarták egyszerre a halálba váltani. De a honvédek, a dalmátok, a longyel ezredok, nyugodtan vártak a rohamra.

A fedezékekben várták a rohamot, a fedezékekben, amelyek már az első iszonyú esztében tönkrementek, de újra a sziklába vájták őket, hogy a második iszonyú eszté után, mielőtt a sziklába furva, megint megünnepelhesék ültetésüket.

Aztán véres és kárhozatos rohamok következtek, vérbőladt, sok órára harcok, késztűsék. És megint győtesen kerülünk ki. A nekidőlő rohamokat erőteljesen vertük vissza, a felbuzdult olasz erő megtorpant előttünk. Előbbre jutásukról szó sem lehetett, a hihetetlen áldozatok nem hoztak eredményt.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Szerda, 1915. évi november 17-én:

A Bérlet.

A Bérlet.

Palka.

3 felvonásban.

Kezdete este 7,30 órakor.

Felvezető:

Rudnánvászky Endre.

NYILTTÉR.*

APOLLO SZÍNHÁZ.

1915. november hó 17. és 18-án
szerdán és csütörtökön

Második Henny Porten film:

Művészeltek

Dráma 3 felvonásban.

Főszerepben:

Henny Porten

Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

PEFF

varrógépek

műhímezésre és ipari célokra, utolérhetetlen tartósságuk, könnyű, zajtalan járás. Waffenrad kerékpárok, Iró-angyal védjegyes és Columbia gramophonok, legújabb felvételű Király Ernő lemezek kizárólag

Hammer Vilmos

műszerésznél kaphatók

Arad, Szabadság-tér 5-6.

Telefon szám 96.

Eladok

zsirt,

szaionnát,

fokhagymát,

diót m/m.-kint,

burgonyát,

vöröshagymát

m/m.-kint és waggononkint, valamint vessek is.

Kalmár Endre

Arad, Asztalos Sándor-u. 5.

670. Megyei telefon 670.

A szépségápolás titka a használandó
széplítőszeres helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Szines arcpороk!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lilá, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál csodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

A szájüreg desinfiálásánál, valamint a
torokbetegséget előidéző

bacillusok előlészénél, amely különösen gyermekeknél rendkívül fontossággal bír, mint fehérvérben hatásos szer, seholsem nélkülözhető a **Formodor tablettá.**

Egy üveg 50 tablettával, 2 korona 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüregot desinfiálja, utóíze igen kellemes. Ára egy porcellán-szelenecének 60 fillér.

Lábizzadás,

kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik a „PEPPO” folyadék és Peppo” hintőpor segítségével
Szárít! Szagtalanít!

Peppo folyadék ára tisztítással 1 korona.
Peppo-hintőpor ára tisztítással 70 fillér.

Fenti cserek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szembe).

Hölgyközönség

szíves tudomására hozom, hogy az

őszi és téli szöveteim megérkeztek.

Módomban áll legújabb divatlapjaim után legizlésebb kostümöket és alkalmi ruhákat szolid árban elkészíteni.

Szíves megrendeléseket kérek, kitünő tisztelettel

Varga Kálmán női szabó divatterme, Deák Ferenc-utca 39.

Keresek megvételre

1916. év március hó 1-én átadásal Aradvárosában, a Török Gábor-, Edelsbacher-, Dezső-, Orszy-, Varjassy József-, Kossuth Lajos-, Wesselényi-, Dossóffy-, Vécsey-, Magyar-, Kiss Ernő-, Perényi- vagy a Varjassy Lajos-utcában egy földszintes

Családi lakóházat,

3 vagy 4 szoba, fürdőszoba, vízvezeték, villanybevezetéssel. Egyéb mellékkeliséggel. Kisebb udvar és kerttel. — Petrossénybe (Hunyadmegye) sürgősen hozzám beküldendő ajánlatban közlendő az eladási ár, valamint az esetleges átvehető bankteher összege. Petrossény, 1915. november 15.

Dr. Scheffer Hermann,
ügyvéd.

25951—1915. kh.

Hirdetmény

Közhírré teszem, hogy a Városi tanács 29464/915. sz. határozatával a tejszín és a tejszínhat használatát Arad szab. kir. város egész területén a kávésoknál, valamint a cukrászoknál f. évi november hó 1-től eltiltotta.

Az ezen tilalom ellen vétők az 1914. L. tcz. 9. §-a alapján két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fogják sújtani.

Arad, 1915. november 12.

Green, főkapitány.

Könyvkötő segéd

ki önállóan dolgozni tud,

azonnal alkalmazást nyer.

Ajánlatok a fizetési igény megjelölése mellett

az Aradi Nyomda r. t.-hoz
intézendők.

7766—1915. pm.

Hirdetmény.

Az igazoló választmány által összeállított 1915. évre érvényes legtöbb adót fizetők névjegyzékét az 1886. évi XXI. t. c. 28. §-a értelmében f. évi november hó 3-tól november 18-ig terjedő 15 napra a városháza I. emeletén lévő hivatalos helyiségben közszemlére kiteszem azaz, hogy abba bárki betekinthez és ellene a közszemlére kitétel ideje alatt Arad sz. kir. város állandó bíráló választmányához címeve hivatalomhoz benyújtandó írásbeli felebezéssel élhet.

Arad, 1915. november 8-án.

Varjassy, polgármester.

Használt ólom megvételre kerestetik.

23804—1915. kh.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a háztartási fémtárgyak hadi célokra való igénybevétele tárgyában kelt 13462—1915. 20/b. 915. sz. honvédelmi minisiteri rendelet 5 §-a értelmében f. 6. november 30-ig terjedő időben mindenki jogosított alábbi fémekből álló tárgyait az alább megjelölt kedvezményes áron önkénytel eladni az országos főmunkázpont következő aradi megbízottának, u. m. Andrányi Károly és Fia és Pöhm János vaskereskedőknek. Az átadandó tárgyak után járó térítések kg-onként a következők: Tiszta nikkel tárgyakért 15. korona. Vörösréz tárgyakért, más anyagból való alkatrészek nélkül 5 kor. 50 fillér. Vörösréztárgyakért, más anyagból való alkatrészekkel 5 korona. Tiszta sárgaréztárgyakért és tombaklemezből készült tárgyakért más anyagból való alkatrészek nélkül 8 kor. 75 fillér. Tiszta sárgaréztárgyakból és tombaklemezből készített tárgyakért más anyagból való alkatrészekkel 3 korona. Tiszta öntött sárgarézéből való tárgyakért más anyagból való alkatrészek nélkül 2 kor. 50 fillér. Tiszta öntött sárgaréztárgyakból való alkatrészekkel 2 korona.

Nikkelrel, vörösrézzel vagy sárgarézzel bevont vagy lemezelt, de lényegükben más anyagból való tárgyak nem vétetnek meg. Másoknak, mint a fenti megbízottaknak a fémtárgyak el nem adhatók.

Aki a 13462—915. sz. rendeletben meghatározott fémtárgyait a fenti határidőig önkénytel el nem adja, köteles lesz azokat a november 30. után megalakítandó bizottságnak a 13403—915. sz. A. M. rendeletben megszabott alacsonyabb áron át szolgáltatni.

Arad, 1915. november 18.

Green, főkapitány.

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcából

őhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krémét.

Ára egy tégelynek 1 korona.

Ibolya Doré szappan 70 fill. Ibolya Doré puder 1 K 20 fill.

Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna

Egy pár percelatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni.

Hajfestő

a „Melogen”. Ára 2 korona.

Szőrvezető Depilator. El kitünő, a maga nemében páratlan szerrrel minden alkalmatlan szőrt aro, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasítással 1 korona.

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-
tárában

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapították 1896. évben az Aradmegyei Kórház számára.

Költözők figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez
Kalmár József
villanyszerelési vállalkozó
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Hirdetmény

a házbérvédelem bevállása
tárgyában.

A házbérvédelem az 1916. évre való érvénnyel kivétel nélkül, az ezen kivétel alapjául szolgáló házbérvédelemre vonatkozó 1914. évi 110.100. szám alatt kiadott rendeletével az 1915. évi november hónap 2-től 30-ig terjedő időt tüstete ki.

A házbérvédelem bevállására kötelezve van:

a) a tényleges birtokos, illetőleg vagyontársaság esetén az összes tényleges birtokosok;

b) a házközösségnél annak feje;

c) nem önjogi, valamint jogi személyeknél a törvényes képviselő.

Felhívatnak tehát a vállalkozóknak, hogy a házbérvédelemre vonatkozó 1914. évi 110.100. szám alatt kiadott rendeletével az 1915. évi november hónap 2-től 30-ig terjedő időt tüstete ki.

A bevállás tárgya: a házak évi nyers bérvédeleme. Nyers bérvédelemnek tekintendő együtvéve mindez amit a bérlő a bérlőtárgy használatára fejében a bevállás időpontjában ellenértékül fizet.

Aki vállomását a kitűzött határidőben be nem adja, abban az esetben szigorúan büntetettik.

Tájékoztatólag szolgáljon végül, hogy a vállomásadásra kötelezett bevállás kötelezettsége aól nem menti fel az a körülmény, hogy a vállomási ív részére hivatalból kézbesítve nem lett. Ha a vállomási ívet kiállítani nem tudná, vagy hadba vonulása folytán ezt nem tehetné, a községi vagy városi közegek kötelesek a vállomási ív kiállításánál hivatalból díjtalanul segédkezni, illetőleg a tovább mondott vállomási ív alapján a vállomási ívet a fél nevében kitölteni, s ennek megtörténtét hivatalból igazolni. Ugyanezt az eljárást kell követni abban az esetben, ha a bérlők a vállomási ívet szabályszerűen kiállítják, de a hadba vonult vállomásadásra kötelezett fél azt alá nem írhatja. A segédkezésnek megtagadása minden esetben 5—50 K-ig terjedhető bírsággal büntetettik.

Kelt Arad, 1915. évi október hó 28-án.

Városi adóhivatal.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

HÁZASSÁG.

Nőtől venne

45 éves állami tisztviselő hosszú ideig özvegyet vagy hajadont, 4-6 ezer korona hozománnyal. Teljes cím: „Házasság” jellegre kiadóhivatalba. 4505

LEVELEZÉS.

Intelligens

Fővárosi gavalier utamban barna, fesszűrű lány tisztességes ismerettségét keresi, akivel a délutáni órákban elszórakozna. A legteljesebb díszkréció. Ajánlatokat „Kellemes együttlé.” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja. 4498

ÜZLETEK.

Arad környékén

egy jóforgalmú vendéglő és szálloda, vasúti állomáson, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4496

ALKALMAZÁST KERES.

Magyar-német gépíró

állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4497

Gyakorlott ápolónő.

magánánál bármily beteg ápolását vállalja. Cím a kiadóhivatalban. 4512

Erettségizett

fiatalember ügyvéd vagy más megfelelő irodai állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4519

Magyar-német kisasszony,

ki a háztartásban is segédkezik, gyermekek mellé ajánkozik. Megkereséseket „Megbízható” jellegre a kiadóhivatalban. 4517

Írásbeli munkákat,

másolásokat vállalna jó és szép írású intelligens egyén ügyvéd irodától, melyeket lakásán végezne szerény díjazás mellett. Ajánlatok „Szorgalmas” jellegre a kiadóhivatalba kéretnek. 4518

ALKALMAZÁST NYER.

Egy házmesterpár

december 1-re felvétetik Zoltán-utca 2. 4514

Német ajku

nevelő kisasszonyt keresek 8 éves kis leánykám mellé, azonnali belépésre. Cím a kiadóhivatalba. 4521

Kis gyermekek mellé,

német családleányt keresek, azonnali belépésre Brokós Józsefné, Mezőhegyes. 4450

Ügyes elárúitónő

azonnali belépésre felvétetik Singer Sándor üzletében, a városnázzal szemben. 4508

Keresek

december elsőjére egy ügyes hadmentes fűszeres segédet, aki a román nyelvet bírja, igényelvel belépve. Berkovits H. Brád. 4478

Könyvkötő leányok,

valamint tanuló leányok felvétetnek az Aradi nyomda-szövetkezeti könyvkötészetben.

KIADÓ LAKÁS.

Azonnal kiadó

P-től utca 8. Erzsébet-körúti részen L. e. ajtó 8. két egymásba nyíló különbejáratu butorozott utcái szoba. 4515

Egy

vagy két különbejáratu utcai butorozott szoba villanyvilágítással, Simonyi-utca 8. szám alatt kiadó. Ugyanott száraz pincelakás, esetleg butorozva. 4520

Andrássy tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnali kiadó. Bővebbet a házmesternél.

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnali kiadók. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Eladó

egy pár teljesen új igen finom magyar szárszám ezüst veretű, két garnitúra dus sallanggal. Cím a kiadóhivatalban. 4478

Sárga bagaria,

lack, valamint az összes divatos betétes cipők tisztításához a legjobb szer az „Eos Cream” kapható Aradon kizárólag a Cipő Törszobében. 8405

Elsőrangú

hibátlan hatású, a tulajdonos bejegyzése miatt, eladó. Bővebbet Leitner kadetnél, Liceum-kórház.

Őszi Divat Album

1000 ábrával kor. 240 Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Sohunda-féle

pedálos czimbalom megvételre kerestetik. Ajánlatok „Czimbalom” jellegre a kiadóhivatalba kéretnek. 4498

KÜLÖNFÉLE.

Váro termek,

kör-termek, megfigyelő állomások fertőtlenítésére legalkalmasabb Carhol savas mosó szappant ajánl Dr. Földes és Haha pipere szapan és vegytisztító gyára Arad. Kilonként 8 koronáért. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

80183—1915.

Hirdetmény.

Az aradvárosi m. kir. pénzügy-öri biztosság 8000—915. számú megkeresésére és 2 drh. kimutatást az alábbiak ki a fogvarztási adó-felügyelőségnek, hogy azoknak közszemlére kitételeit f. év és hó 15-től számított 8 napra hivatali helyiségében elrendeljék és erről érdekelket Winkler Károly Kürtösi-ut 111. sz. és özv. Löwenberg Sámuelné Szent Pál u 18. szám a. esetleges felszólalásaik megelhetése végett hirdetésményileg értesítsék.

Arad, 1915. november 18.

A városi tanács.

Gyakornok,

aki négy középiskolát végzett, gyári vállalatnál

felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban. 4522

26116—1915. kh.

Hirdetmény.

Egy előfordult veszettségi eset következtében elrendelem, hogy Arad város területén lévő összes

1915. évi 8321. sz.

Pályázati hirdetmény.

Alóllrt főerdőhivatal mellé rendelt számvevősnél egy szakdolgozó állásra pályázat hirdettetik.

A pályázati kérvények 1915. év november 30-ig az alóllrt főerdőhivatalnál nyújtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott díjtalanul kaphatók.

Lippa, 1915. évi november hó.

4469

M. kir. Főerdőhivatal.

kutyák f. évi november hó 11-től számított 40 napig állandóan kötve tartassanak, vagy pedig harapás elleni biztos szájkosárral ellátva pórázon vezetessenek.

Figyelmestetem a közönséget, hogy miután az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földmívelési minisztérium által 40.000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt mindazon kutyák, amelyek szájkosár nélkül, vagy szájkosárral, de póráz nélkül szabadon járnak, a pecérek által elfogatnak és elfogatásuk után azonnal ki fognak iratni, tulajdonosuk ellen pedig a kihágási eljárást elrendelem.

A rendőrkapitányi hivatal mint I. fokú állategészségügyi hatóságtól Aradon, 1915. november hó 11.

Green Nándor,
főkapitány.

Uraságok figyelmébe!

Hadifoglyoknak

nagyobb mennyiségű téli vattás kabátok és nadrágok, alsó trikruhák és munkásbakkancsok, még a készlet tart, olcsó árban kaphatók

Herzfeld Gyulánál,

Asztalos Sándor-utca. 4499

A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk,

ha a tüzelésnél

olcsó hulladék papírt

használunk. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az

Aradi Közlöny
kiaadóhivatalában.